

Technická univerzita v Liberci

**FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A
PEDAGOGICKÁ**

Katedra: Geografie
Studijní program: Geografie
Studijní obor Aplikovaná geografie
(kombinace):

**GEOGRAFICKÉ PODKLADY PRO OBECNÍ
ÚZEMNÍ PLÁN JEŘMANIC**
**GEOGRAPHICAL DATA FOR MUNICIPAL
MASTER PLAN OF JEŘMANICE**

Bakalářská práce: 10-FP-KGE-10

Autor:

Barbora ULLMANNOVÁ

Podpis:

.....

Adresa:

Příční 459/12a

460 07, Liberec 7

Vedoucí práce: doc. RNDr Alois Hynek CSc.

Konzultant: J. Urban

Počet

stran	grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
65	4	6	3	38	3

V Liberci dne: 19.5.2010

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra geografie

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(pro bakalářský studijní program)

pro (kandidát): Barbora Ullmannová

adresa: Příční 459/12a, Liberec 7

studijní obor Aplikovaná geografie

(kombinace):

Název BP: **GEOGRAFICKÉ PODKLADY PRO OBECNÍ
ÚZEMNÍ PLÁN JEŘMANIC**

Název BP v angličtině: GEOGRAPHICAL DATA FOR MUNICIPAL
MASTER PLAN OF JEŘMANICE

Vedoucí práce: RNDr. Alois Hynek CSc.

Konzultant: J. Urban

Termín odevzdání: květen 2010

V Liberci dne 13.5.2009

děkan

vedoucí katedry

Převzal
(kandidát):

Datum:

Podpis:

Název BP:	GEOGRAFICKÉ PODKLADY PRO OBECNÍ ÚZEMNÍ PLÁN JEŘMANIC
Vedoucí práce:	RNDr. Alois Hynek CSc.
Cíl:	<p>zajistit a zpracovat:</p> <p>Legislativní rámec územního plánu</p> <p>Fyzickogeografické podklady</p> <p>Humánně geografické podklady</p> <p>Udržitelný rozvoj obce</p> <p>Vytvořit mapovou, GIS dokumentaci</p>
Požadavky:	<p>využití poznatků z územního plánování, lokální geografie</p> <p>provedení terénního výzkumu</p> <p>konstrukce tematických map s využitím mapových serverů a geografických informačních technologií</p> <p>využití znalostí a metodik z terénního projektu v roce 2008</p>
Metody:	<p>Sběr a analýza primárních dat</p> <p>Sekundární data kvantitativní a kvalitativní</p> <p>Interpretace primárních a sekundárních dat</p> <p>(Re)prezentace geografických znalostí</p>
Literatura:	<p>Dostupné dokumentace obce - studie..</p> <p>Hyvnar V. a kolektiv: Limity využití území, III.vydání Brno 2007</p> <p>Maier K., Čtyřoký J., Vorel J., Franke D.: Územní plánování a udržitelný rozvoj. MMR a ČSPSP, Praha. ISBN 978-80-86905-47-1.</p> <p>Principy a pravidla územního plánování (www.urr.cz)</p> <p>Rubenstein J. M.: The Cultural Landscape: An Introduction to Human Geography. Prentice Hall 2003. ISBN-10: 0071112332</p>

Prohlášení

Byl(a) jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

V Liberci dne: 23.4.2010

Barbora Ullmannová

Anotace

Bakalářská práce „Geografické podklady pro obecní územní plán obce Jeřmanice“ se velice dotýká aktuální problematiky územního plánování. Zabývá se vymezením základních pojmů s územním plánováním souvisejících a rozebírá fyzickogeografické a humánněgeografické prostředí řešené obce. Zaměřuje se na předpokládaný územní rozvoj, který se v obci očekává a v závěru zůstává otevřená otázkám udržitelnosti rozvoje území.

Klíčová slova: Obecní územní plán, územní plánování, územní rozvoj, udržitelný rozvoj.

Anotation

The bachelor thesis "Geographical data for municipal master plan of Jeřmanice" deals with spatialities of area planning. It starts with definition of concepts associated with planning and discuss the natural environment and socio-economic information on this municipality. It focuses on presupposed land use development in the municipality of Jeřmanice, expected changes and opens the questions of sustainability strongly influenced by rather massive immigration of newcomers.

Keywords: Municipal master plan, area planning, land use development, sustainable development.

Obsah

Obsah	6
1. Úvod	8
2. Využité metody.....	9
3. Legislativní rámec územního plánu	11
4. Základní údaje o území obce Jeřmanice.....	15
4. 1. Historie obce a vývoj katastrálního území.....	17
5. Fyzickogeografické podklady	20
5. 1. Geomorfologická charakteristika.....	20
5. 2. Geologická charakteristika.....	22
5. 3. Hydrologie	24
5. 4. Klima	26
5. 5. Kvalita životního prostředí	27
5. 6. Ochrana přírody a krajiny	27
5. 7. Funkční využití území	29
5. 8. Hodnocení kulturních krajinných charakteristik.....	29
5. 9. Typologie krajiny.....	31
6. Socioekonomická charakteristika	33
6. 1. Obyvatelstvo	33
6. 2. Hospodářská základna obce.....	38
6. 3. Služby	40
6. 3. 1. Cestovní ruch	40
6. 3. 2. Občanská vybavenost	41
6. 3. 3. Školství	42
6. 3. 4. Zdravotní péče	42

6. 3. 5. Sport.....	42
6. 3. 6. Kultura	44
6. 3. 7. Doprava.....	44
7. Územní plán.....	46
8. Jeřmanice - venkov	52
9. Udržitelný rozvoj obce Jeřmanice	54
10. Závěr	56
11. Bibliografie	58
11. 1. Tištěné zdroje.....	58
11. 2. Internetové zdroje	60
12. Přílohy	62

1. Úvod

Tématem této bakalářské práce jsou geografické podklady pro obecní územní plán Jeřmanic, v anglickém znění GEOGRAPHICAL DATA FOR MUNICIPAL MASTER PLAN OF JEŘMANICE. Po uplynutí dvou let mé působnosti na katedře geografie Technické univerzity v Liberci, studiem oboru Aplikovaná geografie, se má představa nad tvorbou a tématem závěrečné práce poměrně ucelila. Výběr tématu jsem proto směřovala tak, aby bylo možné využít znalostí a metod, s nimiž jsem přišla do styku při plnění studijních povinností a úkolů, které si vyžadovaly především práci v terénu a komunikaci s vnějším prostředím. Tímto směrem se tedy má dlouhodobá příprava na zpracování bakalářské práce ubírala.

Hlavními cíly tvorby této práce bylo zajistit a zpracovat legislativní rámec územního plánování, stručně a jasně vystihnout důležité informace, kterým je třeba porozumět, chceme-li se problematice územního plánování věnovat. Dále, už na úrovni konkrétního případu vybrané obce Jeřmanice, zpracovat geografické podklady o území, a ty rozlišit do dvou základních struktur na:

fyzickogeografické podklady

humánněgeografické podklady

Cílem bylo také zpracovat mapovou, GIS dokumentaci. V dnešní době by mělo být využívání nabízejících se geoinformačních technologií naprosto nezbytnou součástí činnosti pracovníků odborů územního plánování. Proto tedy i já využívám možností, které se mi naskytují a v několika případech se pokouším zpracovanou tématickou oblast vizualizovat. A vytvořit tak výstižnou tématickou mapovou dokumentaci zobrazující řešený problém, či jev, prostřednictvím geoinformačních technologií softwaru ArcGis 9.3. a dat

dostupných z portálu veřejné správy nebo-li mapového serveru geoportálu cenia.

Mezi další úkoly, na které bylo nutné se zaměřit, patří stránka udržitelného rozvoje obce a s ní související další možnosti budoucího počínání obce Jeřmanice.

2. Využité metody

Prvopočátek prací při zpracovávání bakalářské práce byl doprovázen především dlouhodobějším studiem literatury, kam nepostradatelně patřil i stavební zákon (zákon č. 183/2006 Sb. – Stavební zákon o územním plánování a stavebním řádu), díky němuž jsem získala a porozuměla podstatným informacím týkajících se územního plánování. Dalšími, neméně důležitými kroky bylo získávání a sběr podkladů, zajišťování a shromažďování údajů, dat a informací, vztahujících se k řešeným oblastem vymezeného území obce z pohledu územního plánování. Z těchto důvodů bylo nezbytné kontaktovat příslušné odborníky, kteří by mi takovéto informace mohli důvěryhodně poskytnout. Do spolupráce jsem se proto dostala s panem J. Urbanem, dnes již bývalým pracovníkem Magistrátu města Liberce a pracovníky Odboru územního plánování a stavebního řádu Krajského úřadu v Liberci. Především s RNDr. Kateřinou Lauermannovou, spolupracující s katedrou geografie TUL a Mgr. Tomášem Vaškem, díky němuž jsem se dostala do kontaktu s dalšími odborníky, jako je například pan Ing. arch. Jan Musil, kteří mi poskytli cenné rady a navedli mě jakým směrem ve své práci pokračovat. Co do získávání kontaktů, nesmím tedy opomenout naprostou samozřejmost navázání spolupráce se starostou obce Jeřmanice panem Ing. Karlem Černým a s administrativní pracovnící obecního úřadu, paní Mgr. Helenou Fiebiegerovou. Komunikace však probíhala nejen na

vyhraněném území Jeřmanic, ale i v rozsahu širších vztahů obce, tedy i s okolními sousedícími obcemi, které s Jeřmanicemi v mnoha projektech spolupracují a jsou často také spoluaktéry různorodých akcí.

Tímto bych zároveň všem jmenovaným chtěla poděkovat za pomoc, připomínky a názory v průběhu několika měsíční spolupráce při zpracování bakalářské práce.

Struktura textu samotné práce je koncipovaná do několika kapitol, inspirovaných strukturou územně analytických podkladů, stanovenou ve stavebním zákoně č. 183/2006 Sb. a jeho prováděcí vyhlášce č. 500/2006 Sb. Podrobná hierarchizace jednotlivých kapitol je shodná s obsahem. V tuto chvíli jen uvedu odůvodnění seskupení třech pilířů do pouhých dvou, které se v ÚAP použijí a jež jsou naplněny tématy, které se dotýkají územního plánování. V územně analytických podkladech se hovoří o třech základních pilířích, podle kterých se jednotlivá území hodnotí. Jedná se o pilíř přírodních podmínek tzv. environmentální, hospodářský pilíř a pilíř sociální. Ve své práci jsem použila jejich možné a v územním plánování často používané seskupení v pilíř hospodářsko-sociální (socioekonomický) a pilíř přírodních podmínek (fyzickogeografický). Jednotlivé hospodářské a sociální složky jsou totiž tak provázané, že nebyl důvod je od sebe zbytečně rozlišovat.

3. Legislativní rámec územního plánu

Před zasvěcením se do tématu územního plánování je v první řadě nutné si zodpovědět otázku, co to územní plánování vlastně vůbec je? Územní plánování komplexně řeší funkční využití území, stanovuje zásady, organizuje a koordinuje výstavbu a jiné činnosti související s rozvojem území. Jedná se o činnost, při které dochází k souladu zájmů samosprávy na rozvoji obcí a krajů a souladu zájmů jednotlivých vlastníků nemovitostí. Územní plánování vytváří předpoklady zabezpečení souladu všech přírodních, civilizačních a kulturních hodnot se zřetelem na péči o životní prostředí a ochranu jeho složek jako je půda, voda a ovzduší. Je to činnost, v rámci níž je třeba hledat kompromisy a sledovat rovnováhu mezi ekologickým, ekonomickým a sociálním aspektem.

Do 31.12.2006 byl účinný zákon č. 50/1976 Sb. Dne 1. ledna 2007 nabyl účinnosti nový stavební zákon, tj. zákon č. 183/2006 Sb. ve znění pozdějších předpisů, o územním plánování a stavebním řádu (dále zvaný jako stavební zákon), který je tématicky rozdělen do 7 částí, jež jsou pak dále rozčleněny na jednotlivé hlavy, díly a oddíly. Problematika územního plánování, kterou bylo třeba prostudovat, je probírána a charakterizována v části třetí, nazvanou Územní plánování. Ta je dále dělena na 3 hlavy, které se věnují jednotlivým problematickým oblastem územního plánování. V úvodu části *Hlavy I* jsou jasně definované základní cíle a úkoly územního plánování. Není třeba dělat výčet stanovených cílů a úkolů zmiňovaných v zákoně, jež je poměrně rozsáhlý. Snad jen zmínit základní definici, která sama za sebe vystihuje podstatu celého územního plánování. Úvodní definice cílů říká, že *„cílem územního plánování je vytvářet předpoklady pro výstavbu a pro udržitelný rozvoj území, spočívající ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost*

společenství obyvatel území a který uspokojuje potřeby současné generace, aniž by ohrožoval podmínky života generací budoucích“ (§ 18, odst.1 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu).

Hlava II obsahuje obecná ustanovení a společné postupy územního plánování. A konečně, pro mě důležitá *Hlava III*, která obsahuje jednotlivé nástroje územního plánování. Dále se územním plánováním zabývají paragrafy v různých ustanoveních a doplňující vyhlášky, které ovšem nepokládám za nutné pro tyto účely jmenovat. Já jsem se zabývala především prostudováním *Hlavy III*, ve které jsou upraveny druhy nástrojů územního plánování. Jedná se o sedm dílů rozdělených následovně.

Díl první: Územně plánovací podklady

Díl druhý: Politika územního rozvoje

Díl třetí: Územně plánovací dokumentace

Díl čtvrtý: Územní rozhodnutí

Díl pátý: Územní řízení

Díl šestý: Územní opatření o stavební uzávěře a územní opatření o asanaci území.

Díl sedmý: Úprava vztahů v území

Pro účely bakalářské práce postačí zdůraznění pouze prvních třech dílů, které se vztahují k problematice řešení tohoto tématu. Proto jim zde věnuji následující pozornost a detailnější rozčlenění.

Díl první: Územně plánovací podklady, které v sobě zahrnují oddíly zabývající se územně analytickými podklady respektive jejich pořizováním, aktualizací a projednáním. Dále je pak samostatná kapitola věnovaná územním studiím.

Díl druhý: Politika územního rozvoje. Politika územního rozvoje je strategickým dokument s celorepublikovou působností. V jednotlivých kapitolách se zabývá obsahem, návrhem, schválením a aktualizací politiky územního rozvoje.

Díl třetí: Územně plánovací podklady. Stávající právní úprava rozeznává 3 druhy územně plánovacích dokumentací, které se liší měřítkem a rozsahem řešeného území. V zásadě rozlišujeme Územní plán velkého územního celku (VÚC), jež je v novém zákoně nahrazen Zásadami územního rozvoje (ZÚR), dále územní plán obce (ÚPO) a Regulační plán. Prvním oddílem třetího dílu jsou Zásady územního rozvoje (ZÚR), ve kterých jsou podrobně rozebírány oblasti návrhu, posouzení návrhu, vydání zásad a aktualizace zásad územního rozvoje. Jedná se o krajský dokument. Oddíl druhý: Územní plán je dokumentem v rozsahu působnosti obce. Řeší se zde oblasti z pořízení a úhrad nákladů na pořízení územního plánu. Návrh na jeho pořízení a samotné zadání územního plánu. Koncept a návrh územního plánu a na něj navazující posouzení návrhu územního plánu krajským úřadem. Dále jsou zde popisovány kapitoly týkající se řízení o územním plánu, jeho vydání a vyhodnocení. Řeší se zde vyhodnocování územního plánu a jeho změny. Opatření proti průtahům při pořízení územního plánu a spojené pořízení územního plánu s regulačním plánem. Zastavěné území a vymezení zastavěného území. Třetím oddílem je Regulační plán, který je opět rozčleněn do několika kapitol zahrnující oblasti řešení od pořizování regulačního plánu přes jeho vydání až k řízení o jeho posouzení.

Tématem práce jsou geografické podklady územního plánu obce. Proto považuji za nezbytné této oblasti (třetímu dílu) věnovat dostatečnou pozornost, přestože je velice obsáhlá a příliš teoretická

Územní plán obce je podle M.Tunky (2002) základní koncepční dokument obce sloužící k usměrňování a koordinaci rozvoje řešeného území, ochraně hodnot a plošného a prostorového uspořádání krajiny. Je jasné, že výstavba nových budov nemůže probíhat chaoticky, bez regulí a předem daných pravidel. Z těchto důvodů vzniká právě tento dokument, který stanovuje limity využití území a určuje plochy vhodné k jednotlivým lidským činnostem v rámci obce. Vymezuje například plochy vhodné k bytové výstavbě, podnikatelským aktivitám, zemědělské činnosti, dopravní infrastruktury a mnoha dalším funkcím. V zásadě je jedním z hlavních úkolů územního plánu obce určit plochy dosud nezastavěného území obce, které jsou vhodné k umístění nových staveb a lze je tak přeměnit na plochy vhodné k zastavění tzv. plochy zastavitelné. Územní plán patří k základním stavebním kamenům udržitelného rozvoje a ovlivňuje životní úroveň každého z nás. Proto bychom se měli o územní plány zajímat a využívat možnosti účasti při jeho pořizování, která je nám dána ze zákona.

Každý územní plán je složen ze dvou základních částí, a to z části textové a části mapové. Mapová část obsahuje hlavní výkres, který je zpracován obvykle na mapových podkladech podrobnějšího rozlišení v měřítku 1 : 5 000, který umožňuje snazší řešení případných námitek vlastníků, jichž se řešení územního plánu nějakým způsobem mohlo dotknout. Nebo v druhém případě na mapových podkladech v menší podrobnosti v měřítku 1 : 10 000, jež by mělo být používáno jen v odůvodněných případech. Zpravidla se většinou jedná o rozlišovací podrobnost v rozmezí kdy je 1 mm na mapě roven 5 m nebo 10 m ve skutečnosti. (1 mm = 5 m nebo 10 m). V případě řešení tématu této bakalářské práce jsem zvolila ke svým mapovým výstupům

velikost měřítka tak, aby bylo možné jasné vyhodnocení situace a znázornění některého z jevů. Jedná se většinou o měřítka nižší podrobnosti, ale k ucelené představě o prostorovém rozložení znázorněných prvků jsou dostačující.

4. Základní údaje o území obce Jeřmanice

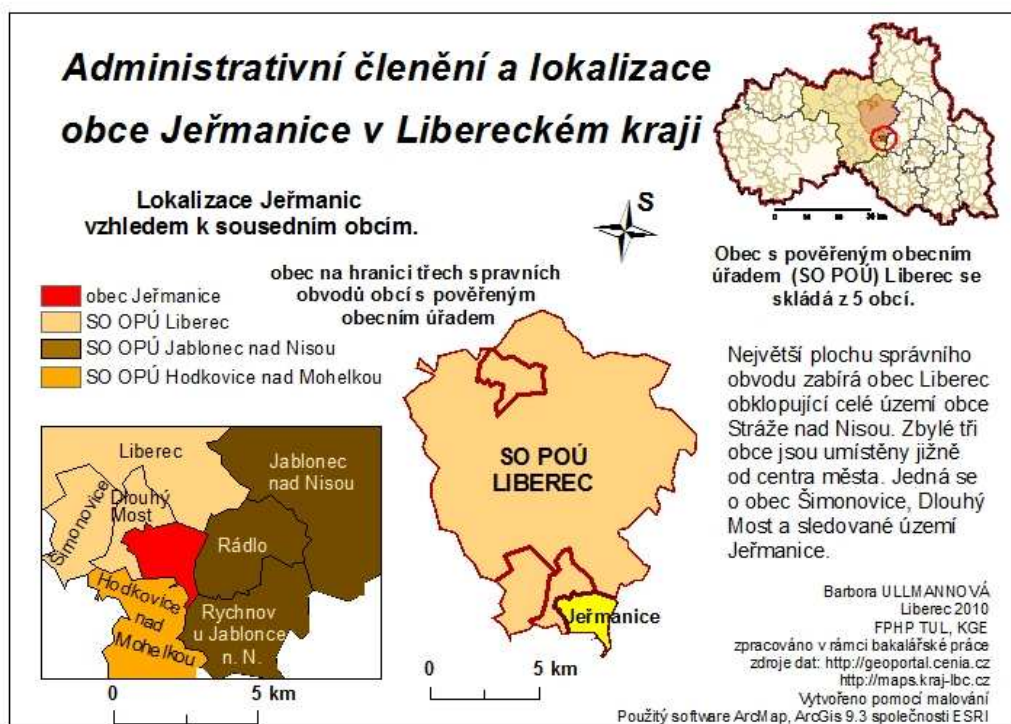
Vzhledem k tomu, že nový stavební zákon platný od 1.1.2007 požaduje vytvoření nových územních plánů všech obcí do určitého data, byl na obce bez územního plánu Libereckého kraje kladen časový nátlak na jeho pořízení. Jeřmanice, malá obec v zázemí města Liberce je jednou z nich, a na doporučení pana J. Urbana, tehdejšího pracovníka odboru územního plánování v Liberci, se stala předmětem mého zájmu. Obec Jeřmanice má do současnosti platný územní plán zpracovaný Ing. arch. Jarmilou Beranovou, který vyšel v platnost 21.01.2000, ve kterém podle údajů registračního listu ústavu územního rozvoje došlo doposud pouze ke třem schváleným změnám. Přičemž poslední 3. změna byla schválena 20. prosince 2006 a účinnosti nabyla 5. ledna 2007, čili čtyři dny poté, co nabyl účinnosti nový zákon o územním plánování a stavebním řádu, jehož cílem mělo být zjednodušení a zrychlení přípravy staveb, zefektivnění administrativy a zintenzivnění kontroly nad rozvojem regionů, obcí a bytovou výstavbou. Jestli tomu tak opravdu je, je ovšem otázka, kterou já z mého pohledu na věc nemohu posoudit, ale po konzultacích s jednotlivými odborníky, pravděpodobně nový zákon přinesl spoustu negativních ohlasů. Jeřmanice jsou tedy, tak jako jiné obce, legislativou nuceny nechat si zpracovat nový územně plánovací dokument (územní plán), který bude usměrňovat územní rozvoj v rámci správního území obce, v případě Jeřmanic pokrývajícím pouze jedno katastrální území se shodným názvem Jeřmanice.

Podhorská obec Jeřmanice datována od roku 1543 se nachází ve střední části Libereckého kraje, asi 8 km jihovýchodně od města Liberce. Administrativně ji můžeme zařadit do spádovosti správního obvodu obce s rozšířenou působností (SO ORP) Liberec a v rámci něj do hierarchicky nižší jednotky správního obvodu obce s pověřeným obecním úřadem (SO POÚ) taktéž Liberec. Centralizací v červenci roku 1980 se Jeřmanice staly částí sousední obce Dlouhý Most. Od 1. ledna roku 1986 tak byly společně s Dlouhým Mostem XXXVII. městskou částí Liberce. V tomto stavu setrvaly do konce roku 1992. Poté se obce k 1.1.1993 osamostatnily a získaly zpět vlastní obecní správu.

Poloha obce je charakteristická umístěním jižně od krajského města Liberec a jihozápadně od města s více než 45 000 obyvateli Jablonce nad Nisou. Obec Jeřmanice je obklopena 5 sousedícími obcemi. Ze severu po směru hodinových ručiček se jedná o obce Liberec, Rádlo, Rychnov u Jablonce nad Nisou, Hodkovice nad Mohelkou a Dlouhý Most. Přesná lokalizace je vidět na přiloženém mapovém výstupu. Katastr obce je poměrně členitý, výškové rozdíly se pohybují v rozmezí od 410 do 540 metrů n.m.

Jeřmanice leží v údolí mezi vrcholy Javorníku a Císařského Kamene. Střed obce leží v nadmořské výšce 450 m n.m.. Celková rozloha jediného, stejnojmenného katastrálního území činí 437 ha. Území vymezené obce zahrnuje osadu Horní Podhájí, tzv. Fibich, lokalitu tehdejšího historického sídla Sibiř, část osady Milíře a zástavbu u Záskalí, Rádla a pod Javorníkem. Obec byla k 31.12.2009 členem mikroregionu Císařský Kámen, z něhož ale 1. ledna tohoto roku vystoupila. Důvodů k tomuto rozhodnutí bylo hned několik. Například to, že členství nemělo pro obec téměř žádné výhody a ve srovnání s několikaletými členskými příspěvky, které bylo třeba v průběhu minulých let zaplatit, by další setrvání v tomto svazku obcí bylo jen mrháním peněz, jež by se daly mnohem účelněji využít v jiných oblastech, ze kterých by obec alespoň určitým způsobem prosperovala. Současný stav obyvatel čítal k 31.1.2010 celkem 445 obyvatel a výhledově bude pokračovat ve stále

vzrůstajícím trendu. Předpokládat tak můžeme na základě několika faktů. Velkou roli na tom hraje výhodná poloha obce v blízkosti města Liberce a fakt, že v Liberci jsou už prostory pro výstavbu téměř vyčerpány. Proto mladým lidem nezbývá nic, než vyhledávat klidné lokality k bydlení mimo město a do práce tak raději dojíždět. Obec Jeřmanice, je právě takovým místem, které se nachází v příjemném přírodním prostředí, a místním obyvatelům poskytuje nebývalé soukromí a klid, který tak vyhledávají. Vzrůstající trend počtu obyvatel obce, tak bude záviset na počtu mladých lidí, kteří se sem přistěhují a vychovávají tu tak vlastní doufejme početné rodiny.

4. 1. Historie obce a vývoj katastrálního území

Tak jako je důležité hodnotit současný stav území, je důležité znát i jeho historický vývoj. Obsáhlé informace, týkající se historie obce Jeřmanice jsem se dozvěděla ze zápisu pamětní knihy nebo-li kroniky, jejíž prvním průvodcem se stal Dr. Jan Dittrich, narozený roku 1885 v Jeřmanicích a žijící v domě číslo 214. Jako další zdroj mi sloužilo nahlédnutí do obsáhlé knihy o Liberci, zabývající se historickým vývojem městských částí a obcí Liberce. V neposlední řadě jsem využila také poznatků z vyprávění místních obyvatel, mnohdy starousedlíků, kteří toho hodně pamatují a s nimiž jsem se v průběhu terénního výzkumu setkala.

Nepovažuji za nutné, vzhledem k tématu bakalářské práce, místní historii podrobně rozebírat a věnovat ji mnoho řádků. Spíše bych se pokusila vyzdvihnout některé okamžiky a číselné údaje, vztahující se ke stavebnímu rozvoji obce. Třeba to, že se do deseti let od založení obce (1543) postavilo na 18 nových domů. Nebo že zde mezi lety 1760–1764 byla vybudovaná zděná kaple, kterou se Jeřmaničtí rozhodli zasvětit sv. Anně a jež tu po několika přestavbách, rozšířená na klasicistní kostel stojí do dnes. Poslední rekonstrukce proběhla v roce 2009 a místní obyvatelé se jím dnes právoplatně mohou pyšnit. Během terénního praktika v roce 2007, byl tento kostel jedním z hlavních předmětů, který místní lidé považovali za problémový. Na základě vyhodnocených výsledků z tohoto dotazníkového šetření byl zaznamenán enormní zájem místních obyvatel na zdůraznění potřeby rekonstrukce tohoto dominantního kostela. A tak k jeho rekonstrukci nakonec došlo. A došlo také na zajímavé a nečekané objevy. Při opravných, stavebních pracích kostela na podzim roku 2009 byly v kopuli nalezeny zachovalé pamětní listy, které byly přeloženy do češtiny. Dnes jsou veřejnosti dostupné v podobě ofocených listů, jež jsou k nahlédnutí na webových stránkách obce.

Vývoj katastrálního území, respektive jeho zařazení mezi jednotlivé typy sídel nebylo tak těžké pojmenovat. Tak jako mnoho desítek obdobných vesnic severních Čech, jsou i Jeřmanice lánovou vsí, jimiž se řídili němečtí kolonisté Liberecka, Děčínska, Českolipska a Turnovska. I zde byl hlavní osou potok, v našem případě Jeřmanický potok, na jehož březích později narůstaly volné řetězce usedlostí (Schejbal J.V., Schejbalová J., 1985). Historie obce s sebou přináší spoustu pro mne překvapivých údajů. Ze starých kronikářských zpráv je možné zjistit, že většinu původních obyvatel tvořili Češi. Následující informace proto stojí za pozornost. V roce 1910 zde nebydlel ani jeden Čech z celkového počtu 1239 žijících obyvatel, nebo že v roce 1926 byla němčina stanovena úředním jazykem v obci. Odchod německého obyvatelstva a pokles počtu obyvatel téměř na polovinu byl zaznamenán až po druhé světové válce v roce 1945. Poté následovala už jen obnova poválečného stavu a Jeřmanice začali vzkvétat. Začalo to opravou některých objektů, vybudováním místního rozhlasu a skončilo výstavbou veřejně prospěšných budov, hlavně tedy základní devítileté školy. Hlavními zdroji obživy zůstalo zemědělství, práce v průmyslových areálech v Liberci a Hodkovicích nad Mohelkou a také domácí práce. Vzniklo JZD, jako dobytkařská farma bylo začleněno do státního statku v roce 1961. Vznikající struktura obce byla v 70. letech narušena výstavbou rychlostní silnice I/35 na trase Liberec–Turnov, jež je nyní dominantní stavbou oblasti, míněno spíše v tom negativním slova smyslu. Jedná se o stavbu, jež kazí přirozený ráz krajiny a nasazuje vysoké limity v možnostech využívání tohoto území.

5. Fyzickogeografické podklady

Hodnocení přírodních krajinných prvků patří k jedněm ze zásadních charakteristik území. Přírodní poměry jsou při pohledu na území, ať už je předmětem jakéhokoliv zájmu, tím prvním, co člověka přirozeně zaujme a přiměje se po krajině porozhlédnout, popřípadě o ni projevit i širší zájem.

Fyzickogeografické podklady můžeme členit podle hlavních přírodních složek, tedy podle reliéfu (geomorfologie) a geologické stavby (geologie). Dále pak dle klimatu a vodní sítě (hydrologie). Řešené území je významné také z hlediska evropského rozvodí. Jedná se o sedlo na rozvodí Lužické Nisy a Mohelky. Dále území můžeme ohodnotit z hlediska potenciální přirozené vegetace. Tedy vegetace, která by se původně v dané části měla vyskytovat, a to za předpokladu, že by v průběhu dosavadních let nedošlo k žádným zásahům člověka do chodu krajiny. Význam je třeba přiložit také půdním složkám vyskytujícím se v tomto území, jež v zásadě mají velký vliv na funkci využití půdy. Na základě jejich vymezení dochází k rozhodnutím, zda se na daném místě může či nemůže stavět, nebo zda se jedná o půdy vhodné k zemědělské činnosti. Přírodní podmínky obce Jeřmanice jsem se proto snažila charakterizovat jednotlivě podle výše uvedených přírodních složek.

5. 1. Geomorfologická charakteristika

Z geomorfologického hlediska se v případě katastru Jeřmanic jedná o sedlo, kterým prochází železnice Turnov-Liberec a rychlostní silnice I/35. Vymezené území je tvořeno svahem od Ještědského hřbetu až k údolí řeky Mohelky, zasahující svým tokem na jihu do obce Jeřmanice. Sklon terénu je k jihu a nejvyšším vrcholem v okolí je vrchol Javorník, dosahující 684 m n.m.

Popisované území zasahuje z geomorfologického hlediska do Krkonošsko-jesenické subprovincie. Ta je v rámci geomorfologického členění České republiky (DEMEK et al., 1987) rozdělena do čtyř oblastí na Krkonošskou oblast, Orlickou oblast, Jesenickou oblast a Krkonošsko-jesenické podhůří. Do první zmiňované Krkonošské oblasti spadá celou svou rozlohou území obce Jeřmanice. Tato oblast je však dle dalšího členění rozdělena do 8 celků, z nichž pouze tři pokrývají řešené území. Jedná se o celek Jizerské hory, Ještědsko-kozákovský hřbet a celek Krkonošské podhůří. Tyto tři celky se dají z geomorfologického hlediska ještě rozdělit na podrobnější, hierarchicky nižší geomorfologické jednotky, a to na podcelky a okrsky, jejichž další členění, očíslování a pojmenování je možno vyčíst z přiložené tabulky a názorného obrázku.

V průběhu zpracování této tematické oblasti jsem se dostala do menších rozporů s doposud zhotoveným a stále platným územním plánem zpracovaným paní Ing. arch. Jarmilou Beranovou. Při podrobném zahledění se do věcí týkajících se geomorfologické charakteristiky tohoto území, jsem dospěla k závěru, že došlo ke špatnému vymezení jednotlivých okrsků. V textové části územního plánu je velmi často zmiňována Liberecká kotlina, která by měla odůvodňovat charakter terénu řešeného území a jež by měla být určující geomorfologickou jednotkou této oblasti. Při vlastní tvorbě mapového podkladu, dokládajícího rozložení jednotlivých (hierarchicky nejnižších) geomorfologických jednotek, okrsků zasahujících do řešeného území, jsem přišla na to, že okrsek Liberecké kotliny vůbec hranice obce Jeřmanice nepřesahuje. Naopak se těsně před hranicí této obce střetává s okrskem Maršovické vrchoviny a okrskem Kopaninského hřbetu a dál do území vymezené obce už nezasahuje. V přiloženém mapovém výstupu je prostorový rozsah jednotlivých geomorfologických jednotek názorně vidět a není tedy pochyb o které jednotky se v případě Jeřmanic jedná.

Do sledovaného území největší plochou okrsku spadá část **Kopaninského hřbetu** náležící podcelku Ještědského hřbetu. Celá hlavní hřbetnice Kopaninského hřbetu se táhne severně od Javorníku k Záskalí jihovýchodním směrem a prudce klesá do údolí Mohelky, odkud opět vystupuje do vyšších nadmořských výšek (dosahujících nad 600 m n.m.). Na Kopaninském hřbetu se vyskytují tvary periglaciálního, strukturního a také vulkanického reliéfu.

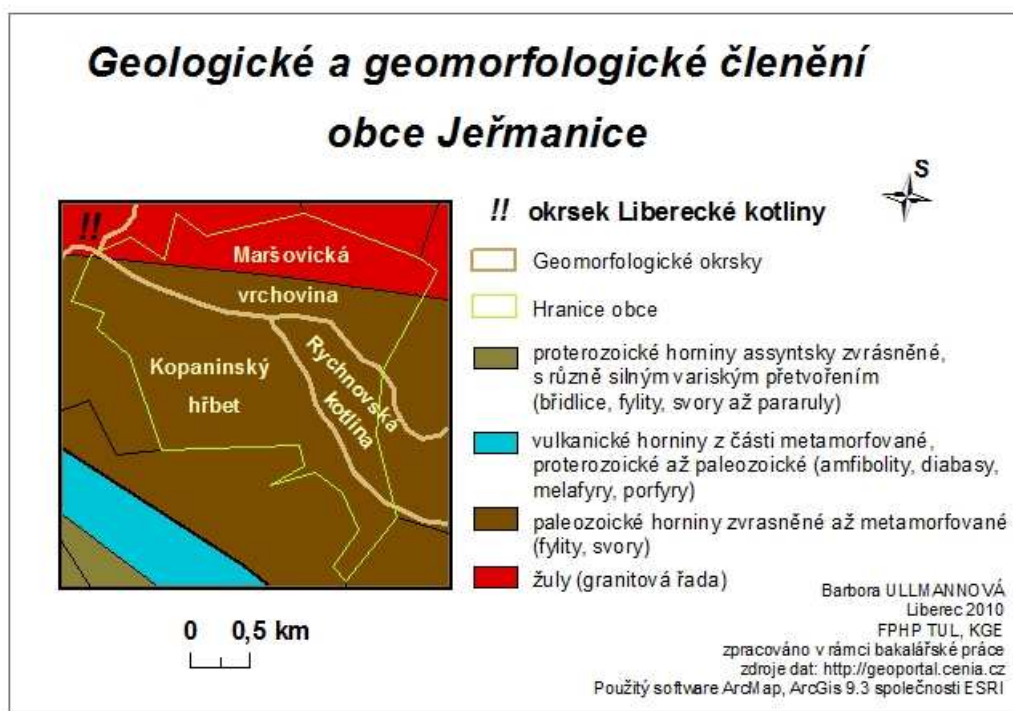
Geomorfologický okrsek celé **Maršovické vrchoviny** spadá do podcelku Jizerské hornatiny a zabírá plochu o rozloze cca 3 208 ha. Jedná se o kernou velmi členitou vrchovinu, jež je tvořena převážně dvojslídnu žulou. Na ploše katastrálního území Jeřmanic se z jejího protáhlého tvaru nachází pouze její malá jihozápadní část, která sem zasahuje masivem Císařského Kamene. Celkově však Maršovickou vrchovinu můžeme charakterizovat vzhledem k nekvalitní zemině charakteristickou pro Jizerské hory jako oblast nepříliš vhodnou k zemědělské činnosti, proto jsou i tyto plochy, zasahující do území obce Jeřmanice, převážně pokryté travnatým porostem, jak je možno vidět na mapových výstupech nebo leteckých snímcích. Minimální částí své celé plochy sem zasahuje okrsek **Rychnovské kotliny** náležící do podcelku Železnobrodské vrchoviny.

5. 2. Geologická charakteristika

Obec Jeřmanice není z geologického hlediska nijak zvlášť pestrá ani zajímavá. To nám dokazuje přiložená geologická mapa prostorového zastoupení geologických vrstev, na které můžeme jednoznačně identifikovat horniny žuly, vyskytující se přibližně pod 1/3 území v úzkém pruhu v severovýchodní části obce, a fylity a svory, pokrývající zbytek vymezeného území. Tyto paleozoické zvrásněné a metamorfované horniny, které vznikly

v období permokarbonu dnes mají převažující zastoupení ve svrchní stavbě Ještědského hřbetu. Podle mapy ČÚZK ČGS – geofondu náleží zdejší fylity a svory již k neoproterozoiku. Území je dále děleno na podloží střední části obce, tvořené zelenošedými fylity a svory a jihozápadní část obce, tvořenou šedými fylity a svory. Tento rozdíl je způsoben lokálně proměnlivou intenzitou metamorfózy a nemá velký praktický význam.

V Jeřmanicích byl také registrován výskyt území se zvláště nepříznivými geologickými poměry, které nazýváme poddolovaná území. Vyskytující se surovinou by měla být železná ruda. Vrtná prozkoumanost území je dostupná k nahlédnutí na mapovém serveru Libereckého kraje. Převážně se jedná o vrty hydrologických průzkumů, v jednom případě o studnu.

5. 3. Hydrologie

Díky značným zásobám podzemních vod vysoké kvality na Ještědsko-kozákovském hřbetu, můžeme Jeřmanice z hlediska hydrologie zhodnotit zcela příznivě. Nahrává tomu i přítomnost jednoho z mnoha hydrologických jevů, který v řešeném území můžeme vymezit, a tím je Chráněná oblast přírodní akumulace vod (CHOPAV) Česká křída, která je rozprostřena po celém území vymezené obce s výjimkou nejsevernější části vytyčeného území. Zároveň musí být na tento prvek brán zřetel při využívání území, neboť se v tomto případě CHOPAV stává limitujícím prvkem. Prostorové rozložení chráněné oblasti je možno názorně vidět na přiloženém mapovém podkladu. Dále na vymezeném území obce můžeme identifikovat vodní útvary povrchových vod, které můžeme rozlišit na vodní toky a vodní plochy.

Vodní toky:

Významnějším, třebaže minimální plochou povodí spadajícím do území obce Jeřmanice je vodní tok řeky Mohelky. Mohelka pramení v Kokoníně (605 m n.m.), protéká jižním cípem obce řešeného území, kde přijímá vodu z pravostranného přítoku Jeřmanického potoka, u Hodkovic nad Mohelkou protíná okrasek Hlubockého hřbetu v rámci podcelku Ještědského hřbetu a po 43,2 km se u Mohelnice nad Jizerou vlévá zprava do Jizery. Průměrný průtok u ústí činí 1,82 m³/s a celková plocha povodí 176,7 km². Na řece Mohelce, protékající územím obce Jeřmanice můžeme identifikovat orientačně vymezené záplavové území Q 100, jež bylo navrženo na základě zkušeností obce s předešlými povodněmi v průběhu posledních pár let.

Druhým zmiňovaným vodním tokem území je Jeřmanický potok, který protéká, na rozdíl od Mohelky celou obcí. V letních měsících se jedná spíše o suchý, mnohdy přehlédnutelný, pomalu tekoucí potůček. Naopak v zimním období, respektive v období tání sněhu je tento potok k nepoznání a obcí

najednou protéká relativně hlučný a objemný vodní tok bohatý na vodu. Co se kvality vody Jeřmanického potoka týče, tak ta není příliš dobrá. Důvodem jsou vývody septiků do země, které se stále užívají ve starší zástavbě. Proto se na tomto vodním toku, jež prochází celou obcí, do budoucna předpokládá výstavba čistírny odpadních vod. Po konzultacích se správou obecního úřadu prý existuje i varianta vybudování takovéto čistírny soukromým vlastníkem ve vrchní části Jeřmanického potoka. Tím by se ale vyřešila situace jen pro vrchní část obce a pro obyvatele bydlící ve spodní části by vlastně vůbec ni neřešila a nepříjemný zápach protékajícího potoka by byl cítit i nadále. Kromě výše zmíněných hlavních vodních toků v obci, můžeme na území Jeřmanic pojmenovat ještě Luční potok, který svou úlohu vodního toku plní až za hranicemi obce. Dále je zde také neidentifikovatelné množství menších pramenů a stroužek, které se pak vlévají do těchto větších vodních toků.

Území obce Jeřmanice protíná také hlavní evropské rozvodí mezi Severním (Jizera→Labe) a Baltským (Lužická→Nisa-Odra) mořem. Hřbet Maršovické vrchoviny a Jeřmanického sedla dělí území na rozvodnici Lužické Nisy a Jizery. Lužická Nisa je odvodňována Lučním potokem a Dubským potokem z blízkého sousedství Jeřmanic a Jizera pravostranným přítokem řeky Mohelky, jež pobírá právě vodu z Jeřmanického potoka.

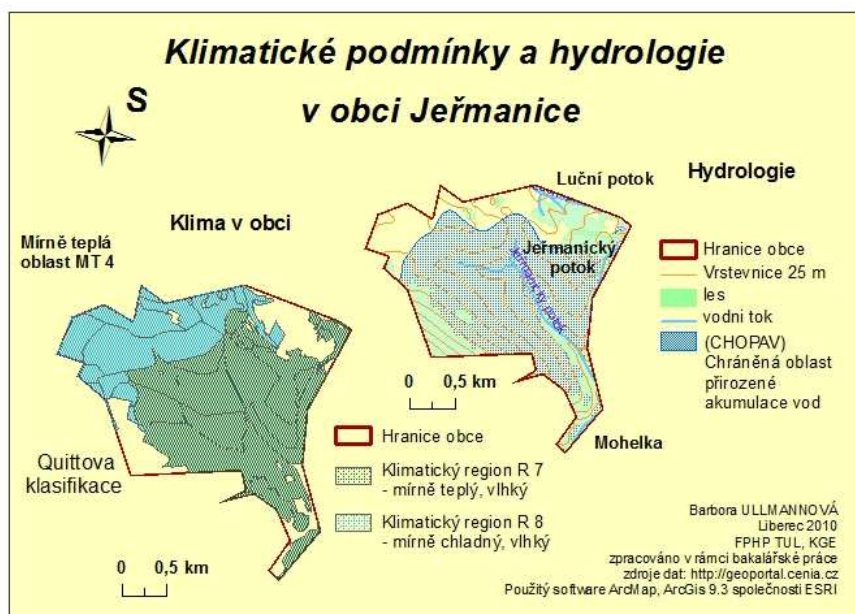
Vodní plochy:

Obec Jeřmanice není na vodní plochy nijak bohatá. Nachází se zde pouze požární vodní nádrž, jež je umístěna v těsné blízkosti s centrem obce. V této retenční vodní nádrži je přísně zakázán lov ryb a její okolí je velmi dobře udržováno a plní funkci tzv. klidné, odpočinkové zóny. Dále je zde vodní nádrž u vodárny a vodní nádrž na Fibichu, což je místní název pro osadu Horní Podhájí.

5. 4. Klima

Pro názornou představu o klimatických poměrech lze využít regionální klasifikace podnebí, jejímž autorem je prof. Konček (Atlas podnebí ČSR, 1958) nebo klasifikaci podnebí, kterou nám nabízí E. QUITT (Klimatické oblasti Československa z roku 1971). Jeho typizace vychází z matematicko-statistického porovnání dílčích území na základě podobnosti podle 14 sledovaných klimatických veličin.

Podle Quittovy klasifikace řešené území Jeřmanic leží celou svou rozlohou v mírně teplé oblasti MT 4, kterou lze obecně charakterizovat krátkým létem, mírným, suchým až mírně suchým, přechodné období bývá krátké s mírným jarem a mírným podzimem. Zima je normálně dlouhá, mírně teplá a suchá s krátkým trváním sněhové pokrývky. Průměrné roční teploty v Jeřmanicích se pohybují v rozmezí 6–8 °C, ve výše položených místech Ještědsko-Kozákovského hřbetu i pod 5 °C. Průměrný roční úhrn srážek se zde pohybuje v rozmezí mezi 800 až 1 000 mm a průměrná roční rychlost větru v rozmezí 3 až 4 m/s⁻¹. Nejbližší klimatickou stanicí monitorující chod počasí najdeme v Liberci.

5. 5. Kvalita životního prostředí

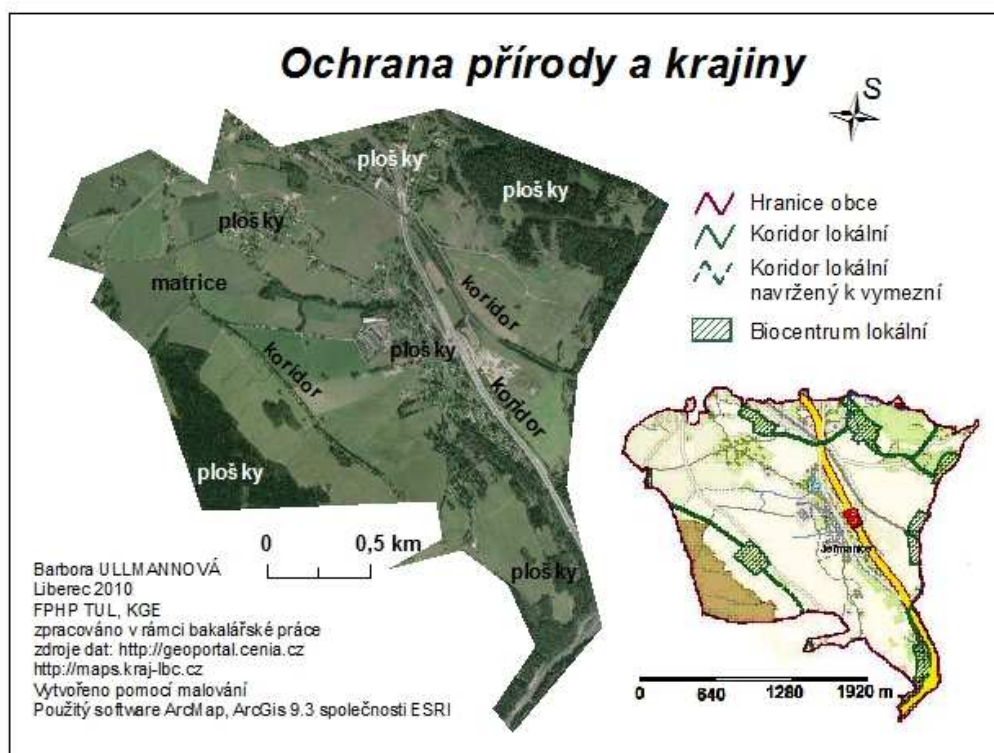
Jeřmanice nepatří mezi oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší. V nejbližší okolí se nevyskytuje žádný přímý zdroj znečištění ovzduší. Významnějšími zdroji emisí jsou ale poměrně blízké sídelní aglomerace Liberec, Jablonec nad Nisou, ale i menší jako jsou Hodkovice nad Mohelkou nebo Český Dub. Významnější však může být ohrožení přilehlých částí obce v bezprostřední blízkosti rychlostní silnice I/35. V tomto případě hrozí zvýšení hladiny hluku navzdory protihlukové zdi a ohrožení emisemi výfukových plynů a poléťavého prachu z dopravy na I/35. V zimních měsících také dochází k nadměrným únikům soli do půdy.

Příznivou kvalitu životního prostředí Jeřmanice vykazují třeba i proto, že se zde nevyskytují žádné plochy odpadového hospodářství, jako jsou autovrakoviště, sběrné dvory, třídírny odpadů, spalovny ani drobné skládky. Naopak můžeme říci, že nakládání s odpady zde probíhá podle regulí. Odpad je tříděn na papír, nápojové kartony, plasty, sklo, PET lahve...Tříděný odpad je shromažďován do zvláštních sběrných nádob (kontejnerů), jež jsou od sebe barevně odlišeny. A to i v zimních měsících, kdy je ke sběrným kontejnerům v obci zhoršený přístup, umožňuje obec snášet odpadové suroviny na určené místo, odkud jsou pak hromadně odvezeny. Měla jsem tu čest setkat se s paní, která má odpadové hospodářství v obci na starosti a z jejího vysvětlení mám velmi dobrý úsudek o zájmu obce vytvořit čisté prostředí.

5. 6. Ochrana přírody a krajiny

V případě Jeřmanic neplynou žádná velká omezení z ochrany životního prostředí, tak jak tomu mnohdy u jiných obcí bývá. Ve správním obvodu obce se rozprostírá pouze malý kousek Přírodního parku Ještěd zasahující do obce Jeřmanice na západě území pod vrcholem Javorníku. A samozřejmě prvky

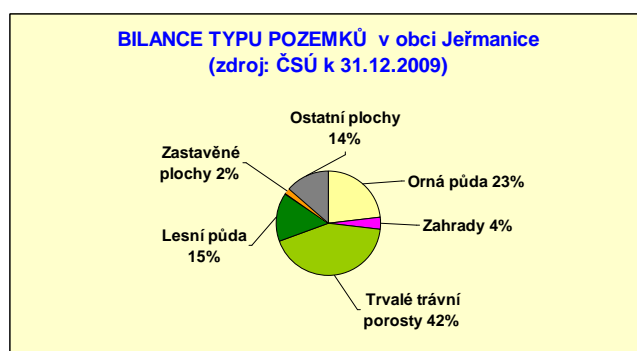
ÚSES (ekologického systému územní stability). V Jeřmanicích nejsou identifikovány žádné prvky nadregionálních a regionálních biocenter či koridorů, ale pouze biocentra a koridory lokálního významu.

Dále je pak možnost se na krajinu řešené obce podívat z pohledu prvků, které pod žádnou ochranou nejsou, přičemž by stály za zařazení mezi významné krajinné prvky a potom by pak tuto kontrolovanou ochranu zasluhovaly. Na základě terénních průzkumů obce, v průběhu několika měsíců, ve více ročních obdobích si troufám říci, že přesně takovou ochranu by si zasloužila alej jasanů, vzrostlá po obou stranách komunikace 3.třídy ve směru z Jeřmanic na Liberec a v opačném směru na Hodkovice nad Mohelkou. Jedná se o nádhernou, hustou alej mohutných jasanů, která je rozšířena daleko za hranice obce a plní funkci dominantního prvku v území, bez kterého si toto místo ani nedovedu představit.

5. 7. Funkční využití území

Z celkové rozlohy území 437 ha, jednoznačně funkčním využitím převládají plochy zemědělské půdy, která dohromady tvoří 305 ha. Z toho více než polovinu území pokrývají trvale travní porosty, orná půda (101 ha) a zahrady (17 ha) – zahrádkářská osada. Chmelnice, vinice a sady zde nejsou registrovány. Lesní plochy pokrývají území o 65 hektarech, jedná se pouze o lesy hospodářské. Další větší funkční plochou jsou ostatní plochy zabírající 59 ha, zastavěné plochy 8 ha a vodní plochy pokrývající pouhý jeden hektar.

5. 8. Hodnocení kulturních krajinných charakteristik

Kulturní krajinné charakteristiky jsou dány stopami, které v krajině zanechal člověk. Nejvýznamnějšími krajinotvornými činnostmi člověka jsou lesnictví, zemědělství, sídelní funkce, těžba, doprava, vodní hospodářství a někdy i rekreace. Tyto jednotlivé činnosti se souhrnně promítanou v podobě krajinného pokryvu (land cover). Z leteckých snímků se dá velmi dobře vyhodnotit, že na řešeném území převládají plochy trvale travnatých porostů, lesů a plochy orné půdy. Obytné plochy jsou znázorněny v centrální části obce a severozápadně od tohoto jádra. Nevyskytují se zde žádné velké vodní plochy ani plochy průmyslových areálů (prozatím). Významným prvkem v krajině, jež je patrný z leteckého snímku jsou ale dopravní komunikace společně se železnicí rozdělující toto území na dvě zcela odlišné části.

Strukturu krajiny můžeme hodnotit z fyzicko-geografického hlediska (geologická stavba, půda, reliéf, vodstvo, ovzduší a potenciální přirozená vegetace). Tuto problematiku jsem už ale popsala v předcházejících kapitolách, proto následující prostor k hodnocení krajinné struktury, ke které zásadně patří i hodnocení krajinné diverzity (landscape diversity) nebo-li diverzity krajiny. Tento pojem můžeme chápat různě, jelikož má mnoho významů. Zjednodušeně hovoříme o rozmanitosti či různorodosti krajinných složek (ekosystémů, subtypů a typů krajiny) a to v širokém slova smyslu. Diverzitu rozdělujeme na genovou, druhovou a ekosystémovou. V zásadě nám ale vždy jde o zachování vysokého stupně diverzity. Pojem krajinné diverzity úzce souvisí s krajinnou heterogenitou a kontrastem. Krajina s vysokou heterogenitou a kontrastem se zároveň vyznačuje i vysokou vnitřní diverzitou. To v podstatě znamená: střídají-li se v krajině louky, pole, lesy, vodní plochy, vodní toky a skály, pak je diverzita krajiny vyšší než diverzita krajiny se širokými lány nebo zarostlými lesy.

Krajinnou strukturu a diverzitu hodnotíme ze zmiňovaných leteckých snímků. Jeden takový, pořízený nad obcí Jeřmanice v roce 2007 mám k dispozici ke zhodnocení. V zásadě rozlišujeme základní prvky (**matrici, plošky a koridory**). Jednoznačně můžeme říci že plošně převládajícím prvkem, který řídí procesy v krajině je krajinná matrice. Pojem matrice uvedl do povědomí veřejnosti R.T.T. Forman (Forman R.T.T., Godron M., 1993). V řešeném území obce Jeřmanice je zastoupena loukami.

Plošky jsou v území prezentovány především lesy, jež dle vzniku můžeme zařadit mezi vzhledem k jejich velikosti (včetně území i za hranicemi obcemi) mezi plošky zbytkové a vzniklé narušením. Dalšími plochami v území jsou pole s expanzivním (stále se rozšiřujícím) tvarem. Podstatná část území je osídlená, hovoříme o ní jako o krajině urbanizované, jedné z dalších vyskytujících se plošek v území. Rozlohou největší plochou zastavěného území

je nepochybně již zmiňované centrum obce. Menšími středisky jsou pak jednotlivé části (osady) obce.

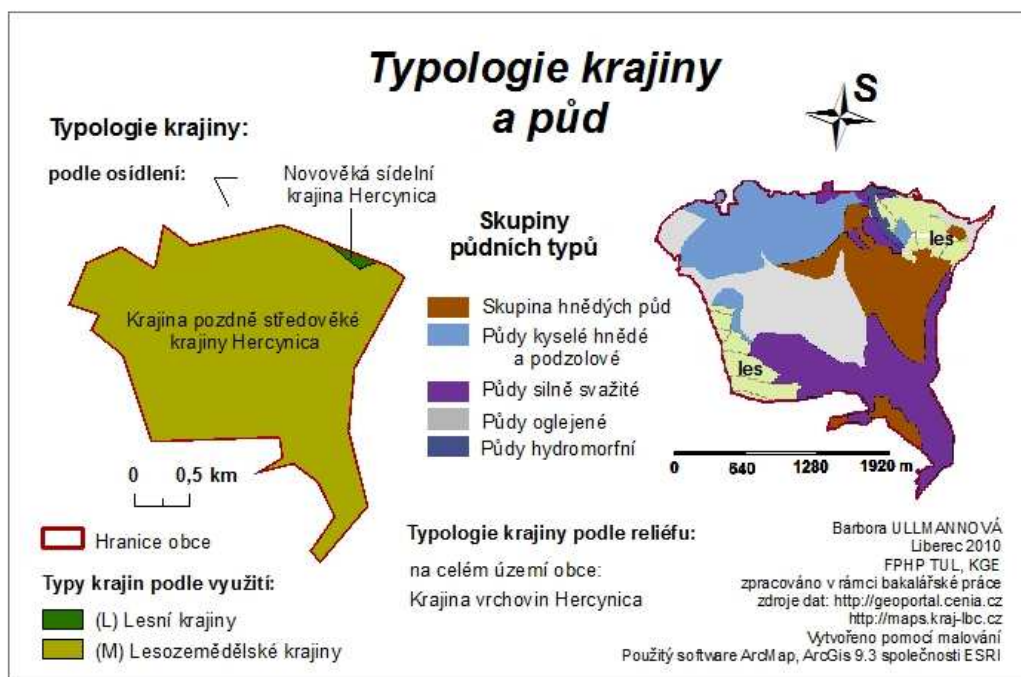
Koridorů v území můžeme lokalizovat hned několik. Jde především o koridory využívané pro dopravu a liniový koridor vodního toku. Největším liniovým koridorem celého okrsku je jednoznačně rychlostní silnice I/35 spojující Liberec a Turnov, dále místní silnice III. třídy ze Záskalí do Dlouhého Mostu a mezi Dlouhým Mostem, Jeřmanicemi a Rádlem. V případě R/35 se jedná o významný dopravní tah, který svou délkou a šířkou brání migraci a toku informací, stejně tak, jako tomu brání i železniční trať protínající obec. Za významný koridor se dá považovat i vzrostlá alej mohutných stromů lemující místní komunikaci spojující Dlouhý Most přes Jeřmanice s Hodkovicemi nad Mohelkou.

5. 9. Typologie krajiny

Každá krajina má určité prostorové složení a vnitřní uspořádání. Ty se liší díky působení přírodních činitelů, procesů a hospodářské činnosti společnosti. Typologie hledá všeobecné vlastnosti, které danou krajinu odlišují od okolí, ale spojují s krajinami podobných vlastností. Cílem typologických členění je vymezit typy území s relativně homogenními podmínkami. Metody klasifikace typů kulturní krajiny využívají: statistických dat o funkčním využití ploch, které jsou nejčastěji k dispozici za katastrální území, případně za vyšší správní jednotky. Dále pak informací o krajinném pokryvu, které se běžně interpretují z leteckých a družicových snímků a samozřejmě i terénního průzkumu. Na základě prvních dvou kategorií můžeme rozlišit typy krajiny podle způsobu využívání (např. zemědělská, lesní, urbanizovaná krajina, dále typy krajiny monofunkční, bifunkční nebo polyfunkční).

Rozdělení do jednotlivých typů krajín závisí na několika různých vlastnostech, z nichž mezi ty nejzásadnější pro vymezení krajinných typů patří: vegetační stupňovitost, členitost terénu a struktura využití ploch v ose krajiny přírodní a krajiny přírodě blízké a krajiny člověkem přeměněné.

Typy krajín můžeme dělit dle : reliéfu, využití území a charakteru osídlení (Forman R.T.T., Godron M., 1993). Ve vymezeném území obce Jeřmanice můžeme klasifikovat typologii krajiny podle reliéfu jako krajinu lesozemědělskou, jež je zároveň převládající krajinou v rozsahu území celého Libereckého kraje. Minimální částí sem pak zasahuje krajina lesní. Z pohledu členění krajiny podle osídlení je obec klasifikována jako krajina pozdně středověké krajiny Hercynica a na stejném území jako je vymezení plochy krajiny lesní se vyskytuje novověká sídelní krajina Hercynica. Podle reliéfu pak rozlišuje jediné členění pokrývající celé území obce, a tím je krajina vrchovin Hercynica.

6. Socioekonomická charakteristika

Hospodářsko-sociální pilíř vznikl na základě sloučení otázek týkajících se hospodářské základny obce a sociálních rozměrů. Hospodářský pilíř, někdy také zvaný pilíř ekonomický, v sobě zahrnuje otázky týkající se hospodářského rozvoje obce, údaje o počtech podnikatelských subjektů, veřejné infrastruktury a mnoho dalších informací. Pilíř sociální se naopak zabývá problematikou související s demografií obce, tedy údaje o obyvatelstvu v mnoha různých podobách, informace o zdravotních podmínkách, nebo možnostech využití dostupné kultury. Já pro zhodnocení vymezeného území obce Jeřmanice z hlediska humánně geografických podkladů využila nabízející se možnosti propojení těchto dvou dobře spjatých pilířů v pilíř hospodářsko-sociální.

6. 1. Obyvatelstvo

Informace o obyvatelstvu jsou jedním z mnoha faktorů, na které musí územní plán brát zřetel, a s nimiž musí počítat. Vypovídají o kvalitě života v daném území o dané obci a způsobu života, který v ní lidé vedou. Údaje o obyvatelstvu nám zaručují jiný pohled na věc a dávají do rukou konkrétní informace s jasnými fakty a čísly.

Základní údaje o obyvatelstvu získáváme z mnoha zdrojů. Nejznámějším je získávání údajů ze sčítání lidu domu a bytů (SLDB) tzv. census, který je prováděn pravidelně po deseti letech, při němž dochází ke sběru, zpracování, vyhodnocení a analýze demografických dat, ale také dat o sociálních a ekonomických podmínkách obyvatel žijících v daném území celého státu. Naposledy sčítání proběhlo v roce 2001 a další nás čeká již v roce 2011. Z velkého časového odstupu deseti let mezi jednotlivými sčítáními však vyplývá jeho brzká zastaralost a po zbývajících roky hlavně jeho neaktuálnost.

Dle mého názoru je pak takové sčítání pouze orientačním zdrojem informací, a neměl by se na něj při tvorbě důležitých dokumentů o území brát velký zřetel, nebo dokonce na takto starých datech zakládat celý průzkum a dělat z těchto výsledků nějaké závěry. Bohužel se tomu stále v mnoha případech děje, příkladem je zjišťování registrované míry nezaměstnanosti, které je naprosto zavádějící. Pokud tedy hodnotíme nějaké území z hlediska demografie potřebuje znát přesné a aktuální údaje, proto je nutné využít jiných důvěryhodných informačních zdrojů vykazujících informace o obyvatelstvu, jako je například běžná evidence přirozené měny, evidence migrací, nebo využít populačního registru. V několika případech se dá využít i informací, které byly shromážděny na základě zvláštních šetření, které bylo třeba v průběhu roku zajistit.

V případě získávání informací o obyvatelstvu žijícím na území obce Jeřmanice jsem využila především údajů z publikací vydávaných Českým statistickým úřadem (ČSÚ), jako je statistická ročenka, publikace o pohybu obyvatelstva, kterou ČSÚ každoročně vydává a Retrospektivní lexikon obcí libereckého kraje. Nejaktuálnější údaje o počtu a stavu obyvatel v obci jsem však získala z evidence obyvatel vedené obecním úřadem. I přesto jsem se setkala s nejednotností údajů zveřejňovaných na internetových serverech a údaji obecního úřadu. Příkladem je neshoda v pouhém počtu obyvatel.

Struktura obyvatelstva

Struktury obyvatelstva, základní ukazatel sledují početní stavy a složení obyvatel podle demografických znaků. Obyvatelstvo tedy sledujeme podle pohlaví, věku a rodinného stavu.

Podle pohlaví a věku:

Struktura rozdělující obyvatelstvo podle pohlaví a věku je důležitá pro celou řadu dalších demografických a geografických charakteristik. Například

ovlivňuje poměr pohlaví narozených, zemřelých a migrantů. Ukazatelem poměru pohlaví obyvatel může být buď procentuální zastoupení určitého pohlaví tzv. koeficient maskulinity nebo feminity, nebo index maskulinity či feminity, který je počítán vždy na 1000 obyvatel srovnávaného pohlaví.

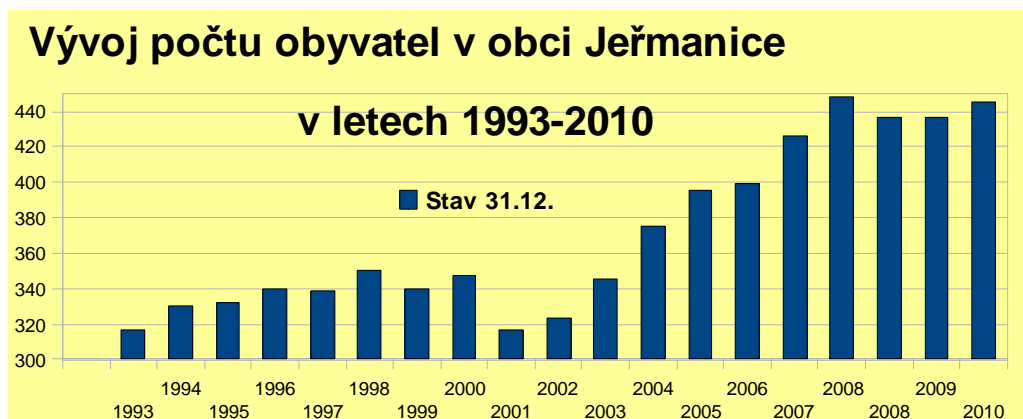
datum	kód obce	Název obce	počet obyvatel				
			Muži	Muži 15+	Ženy	Ženy 15+	celkem
1.1.2010	530484	Jeřmanice	230	192	216	179	446
1.1.2009	530485	Jeřmanice	228	192	212	177	440
1.1.2008	530486	Jeřmanice	210	179	206	167	416

Zdroj dat : MVCR

Procentuálním vyjádřením nejaktuálnějších dat vztažených k 1.1.2010 obec Jeřmanice vykazuje vyšší zastoupení obyvatel mužského pohlaví (51,6 %), než obyvatel pohlaví ženského (48,4 %). Tento jev není nijak ojedinělý, ale dnes již statický. Mužská část populace zde vždy měla o něco málo vyšší zastoupení jedinců, a to již v roce 2001 při SLDB, kdy poměr mezi muži a ženami v obci činil 50,3% : 49,7%. Při celkovém počtu 308 žijících obyvatel z toho 155 mužů a 153 žen. Zde se ale dostávám do kontaktu s věrohodností zdrojů. Na stránkách ministerstva vnitra České republiky je k 1.lednu 2010 evidováno 446 obyvatel. Obecní evidence trvale bydlících obyvatel naopak zaznamenává 444 obyvatel. Konkrétně o 2 muže méně než MV ČR.

Věková struktura obyvatel obce se mírně zlepšuje. Struktura podle věku rozděluje obyvatelstvo obvykle do třech nepravidelných věkových skupin. Na skupinu předproduktivního věku, kam řadíme dětskou skupinu obyvatel ve věku 0-14 let, dále skupinu produktivního obyvatelstva ve věku 15-64 let

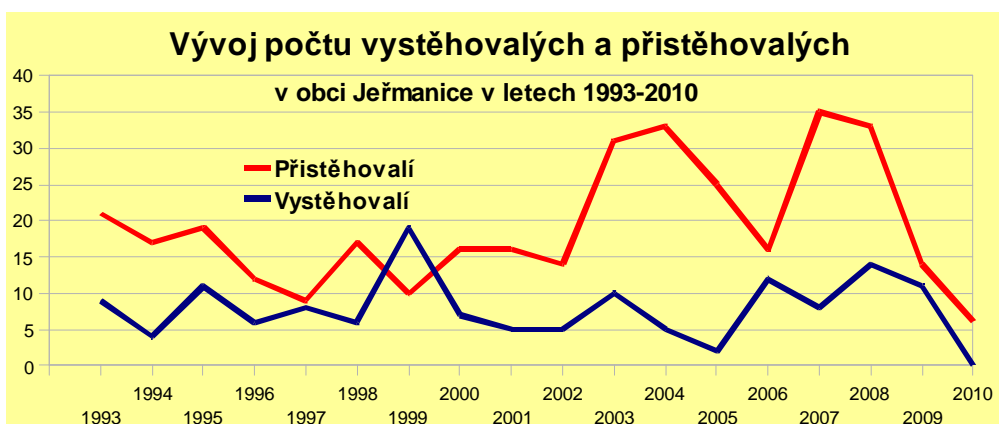
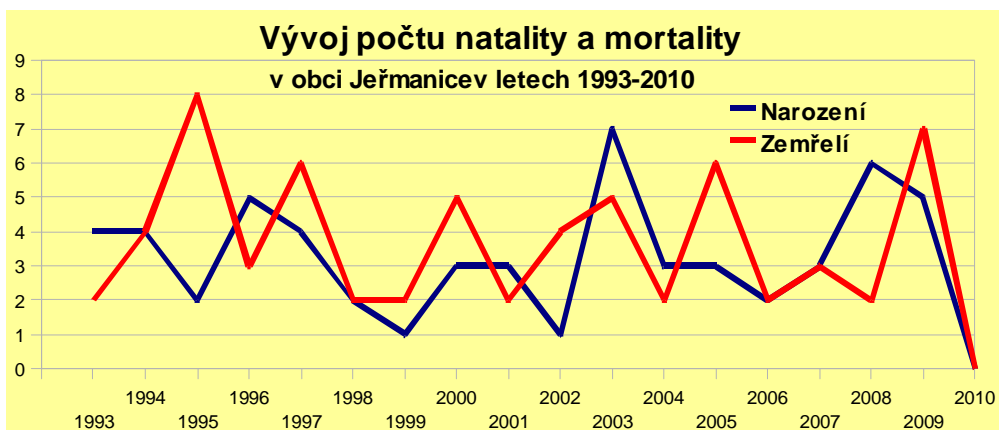
a skupinu postproduktivních obyvatel ve věku nad 65 let. Toto strukturované rozčlenění obyvatel je jedním z mnoha údajů získávaných při sčítání lidu, domů a bytů. Jedním z mnoha údajů, které se stávají zavádějícími již rok po jejich zveřejnění.

Dynamika obyvatelstva

Dynamika obyvatelstva je dána mnoha ukazateli. Mezi ty základní patří natalita a mortalita. Jinými slovy počet živě narozených dětí a počet zemřelých. V podstatě se nejedná o nijak závažné hodnoty, ze kterých by se dali dělat závěry, snad jen fakt vyplývající z grafu, že v obci v průběhu posledních let převyšoval až na výjimky spíše přirozený úbytek obyvatelstva. Vzhledem k velikosti obce však i malé výkyvy vytvářejí velké rozdíly v procentuelním vyjádření. V roce 2008 byl konečně po 4 letech zaznamenán větší přírůstek obyvatel, doufejme že tento trend bude stále rostoucí a zajistí tak obci trvalý rozvoj. Vysoké hodnoty přírůstku obyvatel můžeme očekávat v důsledku plánované výstavby nových rodinných domů, která s sebou přinese prostory a zázemí pro nové obyvatele. Jeřmanice jsou pomalu a jistě pohlceny trendem stavebního boomu nedalekého Liberce ale i blízkých Šimonovic. Ve kterých, dle mého názoru, ta pomyslná hranice únosnosti vytyčování jednotlivých

parcel byla překonána. K hodnocení stavu, dynamiky a pohybu obyvatel v obci nepatří pouze informace zachycující přirozený přírůstek, ale také údaje zaznamenávající přírůstek migrační. Nebo-li počet osob vystěhovalých a přistěhovalých. Vzhledem ke zjištěným problémům s důvěryhodností dat zhodnotím dlouhodobý vývoj na základě dat a informací získaných z Českého statistického úřadu a poslední tříleté období od roku 2008 jsou dat získaná ze zdrojů evidence obce. Tabulka údajů o obyvatelstvu obce v příloze.

Migrační pohyb obyvatel pobírá i údaje o pohybu vyjíždějících a dojíždějících osob do zaměstnání a do škol. Vzhledem k nepřítomnosti školního zařízení většina dětí vyjíždí. Vzhledem k evidenci 324 lidí v produktivním věku a 77 dětí v předproduktivním věku z toho 24 dětí ve věku do 4 let se dá odhadnout že z obce denně vyjíždí přibližně 367 ze 444 evidovaných.

Zajímavým údajem je i počet rodáků žijících v obci. Při sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001 byl celkový podíl rodáků na počtu obyvatel žijících v obci společně s obcemi Kryštofovo Údolí a Janův Důl jeden z nejnižších v Libereckém kraji. V obci Jeřmanice podíl rodáků činil 33,8%. Dnes se údaje o počtech rodáků zjišťují stejně těžko jako u mnoha dalších ukazatelů. Přesné údaje, doufejme, budou dostupné až po vyhodnocení dalšího SLDB v roce 2011. Nízký počet rodáků zde byl dán především vysokým počtem německy mluvícího obyvatelstva především v období před a během 2.světové války. Dnes, k 31.3.2010 nežije v obci ani jeden obyvatel jiné národnosti než české. Můžeme tedy v Jeřmanicích předpokládat zvýšený počet rodáků. Avšak přesný počet si netroufám já ani paní Fiebigarová odhadnout, vzhledem ke stále trvajícimu trendu přírůstku stěhování obyvatel.

6. 2. Hospodářská základna obce

V dané lokalitě je nemalé zastoupení počtu obyvatel pracujících v odvětví zemědělství, které je v obci poměrně dobře rozvinuto. Zdejší zemědělská půda je využívána především jako zdroj píce pro chov skotu, ovcí a koz v místní zemědělské farmě K.E.K, s.r.o. a soukromé farmě Boží voda. Jinak je zde půda využívána také k pěstování kukuřice, řepky a obilovin.

V obci se nachází několik hospodářských subjektů (firem) působících v oblasti zemědělství, jako je například místní zemědělské družstvo umístěné celkem nevhodně poblíž historického centra obce, nebo soukromá farma zabývající se živočišnou výrobou nesoucí neoficiální název **BOŽÍ VODA FARMA** sídlící na adrese Jeřmanice 126. Činnost této firmy provozované paní M. Titěrovou se pohybuje kolem prodeje chovných jehňat, kůzlat a prodeje plemenné chovné hnědé kozy a kozlů. Dále je zde možné zakoupit jehňata a kůzlata na zabíjení a popřípadě jejich kůže. Firma kromě jiného provádí i sečení

travnatých ploch a výřezy křovinořezem, načež navazuje balíkování sena nebo ovesné slámy a jejich následný prodej. S působností této firmy úzce souvisí i **lesnická činnost pana J. Titěry**, který se zabývá prodejem krbového a zátopového dřeva a mnoha dalších produktů vzniklých při lesnické činnosti (brikety), ke kterým zajišťuje dopravu zdarma. Druhým hospodářským subjektem v oblasti zemědělství je **Zemědělská farma K.E.K. s.r.o.**, jejímž majitelem a zároveň jednatelem je Robert Erlebach, předseda Regionální agrární rady Libereckého kraje, která se zabývá zemědělskou výrobou a chovem hospodářských zvířat.

Významnějším podnikatelským subjektem je firma **PAMA** ve vlastnictví pana P. Kaprálka, provádějící zemní práce, při nichž využívá vlastních strojů jako jsou pásová, kolová rypadla a sklápěče. Dále firma zajišťuje přepravu nadrozměrných nákladů. V zimních měsících je také tím, kdo v obci zajišťuje údržbu komunikací. Dalšími drobnými podnikateli se stávají pan V. Brožek (oprava motorových vozidel), firma COOP jako provozovatel jediného místního obchůdku se smíšeným zbožím nacházejícím se v centru obce u vodní nádrže a rodina Kaprálků jako provozovatel jediného restauračního objektu nesoucí název U Kaprálků, kdy je v prostorách tohoto objektu bytový prostor majitele a současně je zde provozován malý obchod „Krámek pro radost“ s širokou nabídkou produktů.

V blízké budoucnosti se počítá s vybudováním průmyslových subjektů, které doposud v obci chybí, a které by jednoznačně v kladném slova smyslu ovlivnily ekonomické postavení obce, a jež by do území hlavně přilákaly velké firmy s nadmístní působností. V extravilánu severovýchodní části obce za rychlostní silnicí I/35 z pohledu obecního úřadu je do budoucna naplánovaná výstavba průmyslové zóny (v územním plánu obce jako funkční plochy pro výrobu, služby a skladování), která má dobré předpoklady pro napojení na stávající dopravní a inženýrské sítě. Dne 8. března 2010 bylo vydáno Magistrátem města Liberce, Stavebním úřadem v Liberci územní

rozhodnutí o umístění stavby Prodejního a servisního střediska vozidel DAF. Výstavba bude provedena pouze a jen na pozemcích katastrálního území Jeřmanic za točnou linkového autobusu stavícího na zastávce Jeřmanice- hlavní silnice. Prodej nákladních vozů značky DAF, prodejem náhradních dílů a servisní činností se zabývá firma NAPA TRUCKS spol. s.r.o. sídlící v Pardubicích. Jednalo by se moderně konstruovaný objekt zahrnující servisní haly, parkovací plochy a dvoupodlažní provozní budovu s proskleným prostorem předváděcí haly, který bude viditelný z rychlostní silnice. Přibližně polovina pozemku bude využita pro komunikace a odstavná stání osobních a nákladních automobilů. Menším problémem, který bude nutno při výstavbě komunikací vyřešit, je výškový rozdíl mezi horní a spodní hranici vymezeného pozemku, která činí 14 metrů. Umístění této stavby musí být v souladu se schválenou územně plánovací dokumentací tzv. územním plánem obce Jeřmanice a musí vyhovovat obecným požadavkům využití území. Umístění areálu průmyslové zóny bude na vytyčených plochách výroby služeb a skladů.

6. 3. Služby

6. 3. 1. Cestovní ruch

Město Liberec i celý okolní region je velice důležitou lokalitou cestovního ruchu. Liberec společně s městem Jablonec nad Nisou tvoří zázemí pro návštěvníky Jizerských hor. Výhodná poloha měst, v jejichž okolí se nacházejí dostupné rekreační oblasti Jizerských hor, Ještědského hřebene, Českého ráje a Frýdlantska, z něj činí významné centrum cestovního ruchu.

Dalším důležitým důvodem kladného hodnocení v oblasti cestovního ruchu je především plánovaná výstavba rekreačně sportovního areálu Obří

sud – Javorník, který by se měl stát velkým lákadlem turistů a být využíván jak v letních, tak i zimních měsících. Dále je to i výhodná poloha obce v bezprostřední blízkosti větších center osídlení (Liberec, Jablonec n.N., Hodkovice nad Mohelkou, Český Dub, Turnov a další) a nabídka ideálních terénů jak pro lyžařský sport v zimním období, tak pro turistiku a cykloturistiku v letním období. Katastrem obce procházejí pro sportovce významné cyklistické a turistické trasy. Pro cyklisty důležité cyklotrasy ve směru Jeřmanice - Liberec přes obec Dlouhý Most, Jeřmanice - Jablonec nad Nisou přes Vratislavice nad Nisou, a dále pak trasy směřující přes obec Rádlo a dvě trasy určující směr na Hodkovice nad Mohelkou, odkud se dá dle uvážení cestovat kamkoliv po kraji Českého ráje. To vše je zahrnuto v nadřazené mezinárodní cyklistické trase Odra-Nisa, zasahující až k Baltskému moři.

6. 3. 2. Občanská vybavenost

Dalším charakteristickým jevem vyspělosti obce je občanská vybavenost (OV), jejíž struktura dle mého názoru nemůže odpovídat současným potřebám specifických věkových skupin obyvatel. Je ale nutné brát zřetel na malou rozlohu a nízkou hustotu zalidnění obce, z čehož to omezené množství ploch občanské vybavenosti jednoznačně vyplývá. Do budoucna však můžeme předpokládat, že k rozvoji OV dojde, to bude ovšem záviset na struktuře obyvatel, demografických a ekonomických podmínkách území. V případě Jeřmanic není ale třeba být nad omezenými možnostmi nijak skeptičtí, neboť se nám zde nabízí velice pestré zázemí nedalekého města Liberce a dalších blízkých center osídlení.

Mezi základní skupiny občanského vybavení patří školství, kulturní zařízení, tělovýchova a sport, zdravotnictví, sociální péče, obchodní vybavení, ubytování, stravovací zařízení, služby, veřejná správa a administrativa. O některých těchto skupinách jsem se zmínila v předchozí kapitole, která se s OV prolíná viz. obchod a stravovací zařízení.

6. 3. 3. Školství

Na začátku bylo zmiňováno, že se na území katastru Jeřmanic nenachází a bohužel v nejbližší době ani nacházet nebude žádné ze školních zařízení. Dříve zde byla zřízená filiální škola v budově, v níž je dnes zřízená obecní knihovna, stojící naproti obecnímu úřadu. První údaje o školní výuce ukazují na rok 1791. V roce 1937 po první světové válce se lidé dočkali otevření první třídy české školy. V obci na krátkou dobu fungovala i mateřská škola. Ta musela být však z nedostatku dětí v srpnu 1992 uzavřena.

Děti tu dnes musejí do škol dojíždět. Nejbližší školní zařízení se nachází v sousední obci Dlouhý Most, ale jedná se pouze o malotřídku. Proto naprostá většina dětí dochází do základních, středních a vysokých škol nedalekého Liberce a to např. do městských částí Vesec a do Doubí. Dozvěděla jsem se však, že jsou tu i případy, kdy děti jezdí na opačnou stranu a to do Hodkovic nad Mohelkou.

6. 3. 4. Zdravotní péče

Zdravotní a sociální péče o obyvatelstvo tu není absolutně žádná, v celém územním rozsahu obce se nenachází žádné zdravotnické zařízení. Obyvatelé Jeřmanic musejí proto z této oblasti dojíždět za základní zdravotnickou péčí do města Liberec, kde se vedle ambulantních (zdravotní ordinace obvodních lékařů i lékařů specialistů) a lůžkových zařízení (Krajská nemocnice Liberec, LDN, kojenecký ústav) nacházejí také zařízení ostatních zdravotních služeb (rehabilitace, laboratoře, záchranná služby).

6. 3. 5. Sport

Sportovní zázemí nás tu také nijak nenadchne, ale vzhledem k velikosti obce ani neurazí. Vezmeme-li v úvahu ještě věk místních obyvatel, z větší části původních starousedlíků, není se čemu divit. Zkrátka tu nenalezneme

žádné renovované sportovní areály ani multifunkční haly, ale pouze menší fotbalové hřiště, které svou funkci vzhledem k místním občanům zaručeně splní.

Dále si tu na své přijdou již zmiňovaní cyklisté, kteří mohou své fyzické síly prověřit v místním terénu. O typy na výlety s rodinou tu není nouze. Ať už se na cestu chceme vydat na kole nebo hezky po svých, místní krajina nám nabízí mnoho příležitostí kam vyrazit. Například se dá vystoupat na nejvýznamnější vrchol jižní části Ještědského hřebene Javorník, který byl v minulosti obohacen o vysokokapacitní restauraci v obřím sudu, jež bohužel podlehla požáru (r. 1974). V současné době však starostové místních obcí usilují o výstavbu nového OBŘÍHO SUDU a o znovu obnovení této zajímavé a kuriózní atrakce, jež do tohoto kraje kdysi patřila. Dále lze při té příležitosti navštívit poměrně nově vybudovanou patnáctimetrovou vyhlídkovou věž (rozhlednu) na Rašovce (610 m n. m.) jejíž součástí je restaurace V Trnčí. Výlety můžeme směřovat do okolních lesů, které na první pohled vyvolávají dojem přírodních, naprosto nenarušených společenstev. Lesní komplexy se nabízejí především houbařům, borůvkářům a sběratelům jiných lesních plodů, kteří tu běžně narazí mokřady a malé, ale početné plochy porostlé přesličkami. Z Jeřmanic se nám také nabízí možnosti výletů do blízké osady Milíře odkud se dá poté příjemným prostředím sestoupat do Proseče nad Nisou (v opačném směru se jezdí tradiční cyklistické závody), nebo můžeme zajít do sousední obce Rádlo, kde můžeme navštívit taktéž nově vybudovanou vyhlídku Císařský Kámen.

V blízkém okolí si na své přijdou i milovníci koní, jež uspokojení naleznou v jezdeckém klubu v nedalekých Šimonovicích. Jezdecký areál se tu nachází v zázemí krásné krajiny Ještědského hřebene s výhledem na celý Liberec a okolí a umožňuje vyjížděky rozmanitým terénem. Za dalšími možnostmi musíme bohužel vyrazit do vzdálenějších míst, v nejlepším případě do nedalekého Liberce, kde o kulturu není nouze.

6. 3. 6. Kultura

Ani kultury si tu moc neužijeme, v centru obce se nachází sakrální stavba kostela sv. Anny a poblíž je místní hřbitov. Občané mají také možnosti pravidelně docházet do knihovny umístěné na obecním úřadě. Symbolem rozvoje kultury a budoucím lákadlem pro turisty Jeřmanic bude nově vybudovaný rekreačně sportovní areál Obří sud - Javorník s obnoveným obřím sudem, který by měl v brzké budoucnosti stát na severním svahu vrcholu Javorník. Mělo by se jednat o areál využitelný jak pro sjezdové lyžování tak pro snowboardisty a areál pro výstavbu bobové dráhy. Kdy se s výstavbou začne je prozatím ve hvězdách, ale doufejme že záměry starostů dotčených obcí vyjdou podle plánů a představ.

6. 3. 7. Doprava

Dopravní obslužnost je jedním ze základních úkolů, kterého se územní plány dotýkají. Z vymezených prostor určených dopravní obslužnosti vyplývají totiž značná omezení. Významným limitem je nejen komunikace samotná ale i ochranná pásma vymezená po obou stranách. Bez řešení dopravní obslužnosti by územní rozvoj obce nemohl vůbec probíhat. Plochy parcel bez příslušné komunikace, která by je obsluhovala, byť uvedené v územním plánu jako plochy vhodné k zastavění, zastavěny být nemohou, neboť nesplňují základní požadavky k udělení stavebního povolení.

Doprava v obci Jeřmanice může být však ohodnocena velmi kladně. Obec je velice dobře dopravně obslužná vzhledem k možnosti využití rychlostní silnice I/35 vedoucí do krajského města Liberec. Co se husté sítě silnic III. třídy týče, i ty jsou samozřejmě kladnou stránkou dopravní obslužnosti. Obec je díky nim dobře a rychle obslužná osobní a městskou linkovou dopravou. Území protíná 6 silnic III. třídy, z nichž nejvýznamnějším tahem pro zpřístupnění obce z Liberce i Jablonce nad Nisou je silnice III/2876

Dlouhý Most vedoucí přes Jeřmanice do Rádlo, která prochází centrem obce a v katastrálním území Jeřmanic měří 2,7 km. Ostatní komunikace mají charakter účelových spojek vzdálenějších lokalit v obci a obslužných komunikací k obytným objektům.

Jeřmanicemi prochází důležitá železniční trať v úseku Turnov–Liberec, která slouží především k přepravě místních obyvatel za prací a do škol. Tato dráha má celostátní význam, spojuje traťový úsek Liberec–Jaroměř–Pardubice (jeden z hlavních dopravních uzlů ČR) a je zařazena v integrovaném dopravním systému Libereckého kraje (IDOL). Železniční stanice se nachází v severovýchodní části obce vedle dopravního tahu na Dlouhý Most. Denně tudy projede kolem 50 vlakových spojů. Dalším obslužným prostředkem obce je autobusová doprava spravovaná linkovými autobusy ČSAD Liberec. Autobusové linky směřují na trase Liberec – Hodkovice nad Mohelkou do Českého Dubu, nebo Turnova. Autobusová zastávka je buď na točce rychlostní silnici zastávka Jeřmanice-hlavní silnice, nebo na křižovatce poblíž centra obce, zastávka Jeřmanice-křižovatka.

Mezi dopravní obslužnost se počítají i trasy cyklotras a turistických stezek. Dříve již zmiňovaný význam velký cyklistické dopravy v této oblasti, zaručuje vytyčení 3 uznávaných cyklotras a 2 turistických tras.

Cyklistické trasy: 3036 Jeřmanice – Liberec – Krásná Studánka, 3038 Český Dub – Jablonec nad Nisou – Karlov (Jizerské hory) a 3044 Dlouhý Most, Hodkovice nad Mohelkou.

Turistické trasy: modrá“ (Rašovka, Javorník, Jeřmanice, Rádlo, Dobrá Voda, Černá studnice - rozhledna) a „zelená“ (Hodkovice nad Mohelkou, Javorník, Jeřmanice, Milíře, Liberec).

7. Územní plán

Obec Jeřmanice, jak již bylo zmiňováno, má platný územní plán, jehož práce byly zahájeny 9.června 1995 a který nabyl účinnosti vyhláškou obce o závažné části územně plánovací dokumentace 21.1.2000. Pořizovatelem tohoto územního plánu byla obec Jeřmanice, jeho pořizování však zajišťoval Okresní úřad Liberec, referát regionálního rozvoje. Zhotovitelkou je již jmenovaná Ing. arch. Jarmila Beranová. Přesný název ÚPD je Územní plán sídelního útvaru Jeřmanice, řešeným územím je katastrální území Jeřmanice. Výhledové období platnosti územního plánu bylo navrženo do roku 2015. K tomuto dílu byly pořízeny doposud jen 3 změny. Informace o účinnostech jednotlivých změn jsou k dispozici v registračním listu evidence územně plánovacích dokumentací Ústavu územního rozvoje, spravovaného Ministerstvem pro místní rozvoj. Obsahem této dokumentace je požadovaná textová část, obsahující informace o území a výkresová část s barevným rozlišením jednotlivých výkresů v měřítku 1: 5 000, pouze výkres širších vztahů vyžadoval měřítko ve velikosti 1: 25 00. Tento územní plán vymezil funkční a prostorové regulativy využití území jednotlivých ploch. Území obce bylo dle regulativů rozděleno na plochy zastavitelné tzv. urbanizované a plochy nezastavitelné tzv. neurbanizované. Na vymezení těchto ploch využití území závisí povolování a umístování nových staveb do území. Po podrobném prozkoumání stávajícího územního plánu jsem se naučila v takových to dokumentech poměrně dobře orientovat. Zprvu jsem té změti barev o různorodých polygonech odlišných barev a čar vůbec nerozuměla, ale s postupem času a stále častějším nakukováním do výkresové části územního plánu Jeřmanic jsem se v něm naučila číst.

Pořizovatelem nové územně plánovací dokumentace je Stavební úřad v Liberci jako příslušný úřad územního plánování. V současné době nebyl zatím ještě ani schválen jeho návrh, tudíž se plán stále ještě nachází prozatím někde ve fázi konceptu. Měla jsem však tu možnost nahlédnout společně s pracovníky obce do jednotlivých výkresových částí a být tak přítomna jejich hodnocení a upřednostňování různých variant, které byly firmou SAUL navrženy a projektovány.

Územní plán ať ten, který je platný doposud, nebo ten, na němž se nyní pracuje musí respektovat prostorové rozmístění řešeného území. To, že je dané místo nějakým způsobem přirozeně rozděleno. Obec Jeřmanice je z mého pohledu rozdělena především přírodním a civilizačním prostředím. Obec je tvořena okrajovými ploškami lesních porostů a na ně navazujícími trvale travními porosty (loukami a pastvinami) a zemědělskou půdou v podobě polí. Centrální část obce je naopak tvořena sídelní zástavbou. Skrze obec v těsné blízkosti zastavěného území napříč protéká Jeřmanický potok, vede rychlostní silnice a protíná ji i železnice. Územní plán má za úkol vyčlenit v obci Jeřmanice funkční plochy urbanizovaného a neurbanizovaného území, a zadat tak podmínky pro jejich následné využívání. Tyto funkční plochy se dělí v rámci urbanizovaného území na plochy pro bydlení v rodinných domech, plochy pro bydlení v bytových domech, plochy občanské vybavenosti, plochy výroby, průmyslu, skladování apod. V rámci neurbanizovaného území tyto plochy tvoří ostatní nezastavěné pozemky, které nejsou určeny k zastavění, řadíme sem hlavně krajinnou zeleň, lesy, louky a pastviny, ornou půdu, vodní toky a vodní plochy.

V územním plánu se charakterizuje území z hlediska podmínek přírodního prostředí, ale řeší se také otázky zabývající se hospodářsko-sociálním prostředím. Dělají se seznamy jednotlivých firem sídlících v obci a objektů občanské vybavenosti. Jejich přehled, následné vyhodnocení a popřípadě navržení možného řešení jsem se snažila zpracovat i já ve svých

podkladech. Zamýšlela jsem se nad vyhovující kapacitou a dostatečností počtu těchto prostorů sloužících potřebám místních obyvatel. Mám tím na mysli veřejné prostory školních zařízení, zařízení zdravotní péče a sociálních služeb, administrativy a kulturního vyžití. Prostory pro rekreaci a sport, stravování a ostatní služby související s využíváním prostor obce.

V územním plánu jsou nezanedbatelně řešeny prostory vymezující plochy vhodné pro průmyslovou výrobu a skladování, zemědělství a lesní hospodářství. V jeřmanickém územním plánu jsou již několik let vymezeny doposud nevyužité prostory vhodné pro průmyslovou výrobu v blízkosti silnice I/35. Tyto plochy jsou však v poměrně těsném sousedství s parcelami, na nichž se právě připravuje výstavba 50 nových rodinných domků. Na výstavbu malé průmyslové zóny se tu čeká už delší dobu, stejně tak jako na výstavbu rodinných domů. Ale teď, když má dojít k jejich realizaci si nedovedu představit pocity budoucích obyvatel, při pohledu na rychlostní komunikaci se dvěma jízdními pruhy v každém směru a nově vybudovaný průmyslový areál průmyslové výroby, servisu a prodeje s odstavnými plochami pro kamiony. Dnes je tato část obce velice příjemným a klidným místem s nádherným výhledem na protilehlý svah trvale travních porostů se zarostlým hřebenem lesy. Je to výše položené místo se zcela odlišným úhlem pohledu na vrcholek známého Ještědu, než mají obyvatelé Liberce. Je to místo, kterým projíždí spousta cyklistů a projde i nesčetné množství turistů mířících z Rašovky či Javorníku na Císařský Kámen a do Malířských lesů. Dosud příjemné trasy a nepopsatelné vyhlídkové rozhledy na území obce budou omezeny zastavěným územím. Do těchto dob zde cyklista vyjel z lesa a přijel na louku. V budoucnu vyjede z lese a přijede kam? Do města? Do nové čtvrti? Zkrátka mezi chumel budov nasáčkovaných jedna vedle druhé. Bohužel v dnešní době, jak se můžeme přesvědčit i na příkladu blízkého města Liberce, není zájmem obyvatel pečovat o zachování krajinného rázu, ale využít prostor přírodního prostředí ke stavebním účelům do posledního kousíčku. V Liberci je nyní trendem zastavět území až po okraj lesních porostů. Příkladem je Horní

Hanychov nebo Růžodol, kde jsou nyní rozparcelované pozemky až tam, kam se dá. V případě Jeřmanic se nejedná pouze o tuto část území, která je problematická a přinese do obce jen samé potíže a starosti. Setkala jsem se se zajímavým názorem o možné budoucnosti tohoto místa. S velkou pravděpodobností vysoký přísun nových a mladých obyvatel, přicházejících z centra města nepřinese žádné velké změny. Mohlo by se jednat z větší části o lidi, kteří zde v obci, budou jen přenocovat a s centrální částí území nemusejí přijít vůbec do styku. Myslím si, že to tak opravdu bude. Fakt, že pracovní zázemí, školní, mateřské a zdravotnické zařízení budou tito noví stejně jako ti místní využívat v blízkém okolí, tedy hlavně v Liberci. Ráno nasednou do auta, které je v této oblasti nezbytnou součástí života lidí a vrátí se večer. Vazby k obci samotné tak budou omezeny na pouhé administrativní záležitosti.

Všechna tato vymezení s sebou nesou také nějaké limity. Limity, plnící funkci bariéry v možnostech využívání ploch území. Jedná se o limity vyplývající z právních předpisů a správních rozhodnutí, např.: ochranná pásma vodních zdrojů, ochranná pásma komunikací (dopravní a železniční komunikace), hluková ochranná pásma, ochranná pásma vymezených prvků ÚSES a další. V územním plánu jsou ovšem řešeny i širší vztahy území. Především komunikační vztahy s okolním prostředím, dále pak dopravní vztahy se sousedícími obcemi a vzdálenějšími městy, s nimiž jsou propojovány dopravními tahy na Liberec a Turnov. V rámci širších vztahů se řeší i otázky železniční a cyklistické dopravy a nepochybně pěší turistiky. Mezi dopravní vztahy patří řešení hromadné přepravy osob, kterou jsem se i já snažila určitým způsobem vyhodnotit. Územní plán se zabývá řešením ploch vhodných k parkování osobních automobilů tzv. dopravy v klidu. Ve výhledovém územním plánu k žádným velkým změnám oproti tomu stávajícímu v těchto hlediscích pravděpodobně nedojde. Největší omezení však vyplynou z výstavby nového sportovního areálu Obří sud- Javorník, který s sebou přinese příslušná opatření. Jedná se o sportovně rekreační areál, jež bude stát na

parcelách katastrálního území Javorník u Dlouhého Mostu a katastrálním území Jeřmanice. Vyřešit se budou muset plochy jednotlivých objektů, dopravní infrastruktury a parkovací plochy. V prvopočátcích zabýváním se Jeřmanicemi mi tento projekt přišel, troufám si říct, naprosto nesmyslný a nepochopitelný. Neviděla jsem v něm žádnou budoucnost a mnohdy jsem se shodovala s názory místních obyvatel, kterých se to bude týkat ze všech nejvíce. Negativní pohled na věc, jsem nezaregistrovala jen u místních obyvatel, ale i u lidí v širším okolí, se kterými jsem se o tom bavila. Postupem času a studováním určitých náležitostí souvisejících s výstavbou, jsem na tomto projektu pomalu začala vidět i ty lepší stránky a možnosti, které s sebou doufejme přinese. Největší úlohu bych asi přikládala snaze o vybudování lyžařské sjezdovky vhodné pro rodiny s dětmi. Lyžařský areál Ještěd je sice plně a kvalitně vybaven, funguje již několik let a sklízí úspěch, ale zázemí pro začínající lyžaře a rodiny s malými dětmi bohužel nemá dostatečné vzhledem k velikosti vymezených prostorů na Bucharce. Z tohoto hlediska vidím výstavbu rekreačně-sportovního areálu smysluplnou. Se zakreslením ploch pro výstavbu tohoto areálu do územního plánu nebyl problém, ale v současné chvíli důležité hlavy obce řeší potíže s návrhem změny ploch na využití území pro funkci obytnou – výstavbu rodinných domů, v těsné blízkosti s tímto areálem. Jedná se o pozemky soukromého vlastníka, který má zájem na tom jen maximálně těžit. Proč nestavět? Hlavně aby z toho něco bylo a plynulo to do jeho peněženky. Dotyčný si už naplánoval na svých pozemcích jednotlivé parcely v mnoha případech do 1 000 m², jednu nalepenou vedle druhé, nezávisle na tom, jaké výhody by z toho obec mohla mít. Obec však nehodlá takovou hustou zástavbu povolit a je schopna přistoupit pouze na jednu řadu rodinných domů podél místní komunikace. Velký podíl na tom, proč tuto výstavbu nechce obec povolit je právě snaha o zachování vesnického rázu krajiny, a tím, že by se zástavba nových, moderních staveb rozprostřela do širokého prostoru, nebo byla přes dopravní komunikaci napojena na areál Obří sud - Javorník by se na zachovalý vesnický ráz obce dalo zapomenout.

Zamyslím-li se nad pozicí místních obyvatel a pozicí obecního úřadu. Chtěla bych zdůraznit že je územní plán sám o sobě pro většinu obyvatel obce jen nějakým dokumentem, který je, v případě, že nemají zájmy stavět, rekonstruovat, prodávat pozemky či řešit majetkové vztahy v podstatě vůbec nemusí zajímat. V horších případech ani nevědí o co jde a že mají možnosti se k němu vyjadřovat a podílet se na jeho pořizování a konečné podobě. Dostala jsem se do styku jak s mladými lidmi, tak i s místními obyvateli vyššího věku, jež tu už nějaký ten pátek pobývají. Za sebe mohu říci, že je velký rozdíl mezi komunikací s člověkem, který je určitým způsobem informován a člověkem, který nejeví žádný zájem na tom, co se v místě jeho bydliště (obci) děje. Setkala jsem se s lidmi jejichž názory se výrazně odlišují. Jedno je však ale všechny spojuje. Je to místo kde žijí, a fakt, že se současné prostorové rozložení zastavěného území Jeřmanic, mělo v brzké budoucnosti měnit. Přesněji řečeno rozšiřovat. Do dnešního dne se jedná o klidné místo s výhodnou polohou. V budoucnosti to může být jen obec s výhodnou polohou. Takové malé město na kraji města velkého.

8. Jeřmanice - venkov

V poslední době se často v médiích, na krajích, na úřadech a vůbec všude, kde se jakýmkoliv způsobem zabývají otázkami týkajícími se životního prostředí, geografie, architektury nebo územního plánování hoří o venkově. O venkově a jeho správném vymezení, definování a výběru vhodných ukazatelů, na základě kterých se pak hodnotí rozdíly mezi městským a venkovským prostorem. Problémem současné společnosti je stále se prohlubující aglomerační efekt. Prudký růst měst a jeho následné rozšiřování do okolního prostoru způsobilo v mnoha případech jejich propojení. V blízkém okolí obce Jeřmanice je příkladem takovéto charakteristické aglomerace spojení města Liberce s Jabloncem nad Nisou přes rozšířenou zástavbu Vratislavic nad Nisou a do jisté míry společnou správou městské hromadné dopravy. Vymezování venkovských oblastí probíhá na základě kombinace více kvalitativních a kvantitativních ukazatelů. Při vymezování venkovského prostoru na území Libereckého kraje bylo použito kritérium, které určuje venkovským prostorem obce do 2 000 obyvatel. Všeobecně mezinárodně uznávanou definicí je však vymezení podle OECD (organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj), které je založeno na podílu obyvatelstva žijícího na území s hustotou zalidnění menší než 150 obyvatel/km².

Samotnou obec Jeřmanice rozhodně řadíme mezi venkovský prostor. Jednoznačně o tom svědčí nízký počet obyvatel, který se 2 000 obyvatelům jen tak v brzké budoucnosti nepřiblíží. V současné době v obci pobývá 445 trvalé bydlících obyvatel (evidence obce k 31.3.2010). Výměra správního území činí 437 ha, z čehož vyplývá i hustota zalidnění vykazující 101,8 osob/km². Tudíž z tohoto hlediska dle metodiky OECD, kterou používá i Eurostat (Evropský statistický úřad sídlící v Lucemburku), není pochyb o zařazení obce mezi venkov. Co se hustoty zalidnění obce týče, tak jsou Jeřmanice vysoko nad

průměrem venkovského prostoru v Libereckém kraji, který vykazuje 48,9 obyvatel/km². To už sice není tak ideální údaj, ale i přesto si Jeřmanice svou pozici venkovského prostoru zaslouží. Ano, zaslouží si být označovány jako venkov. Jen by do budoucnosti měli pozorně ohlídat vývoj počtu obyvatel, který má doposud stále rostoucí tendenci. Jeřmanice jsou nebezpečně blízko zázemí krajského města Liberce, který do této oblasti láká stále více nových lidí. A na to, jak je rozlohou správní území Jeřmanic malé, by vysoký počet obyvatel způsobil vyřazení jednotky obce z venkovského prostoru vzhledem ke zvýšené hustotě zalidnění. Už dnes ale mohu říci, že místní zastupitelstvo a starosta dělají vše pro to, aby k tomuto kroku nikdy nedošlo. Při požadavcích na zpracování nového územního plánu, bylo jednoznačným cílem zachovat vesnický ráz obce. To znamená, že se obec nové výstavbě nebrání, jen nechce připustit bezhlavý boom ve výstavbě rodinných domků, který probíhá v sousedním okolí a blízkých Šimonovicích. Všechny návrhy na změnu využití ploch v území proto náležitě projednává a dbá na podmínky zachování vesnického rázu.

9. Udržitelný rozvoj obce Jeřmanice

V územních plánech se setkáváme s otázkami týkajícími se pojmu udržitelného rozvoje území. Proto jsem považovala za důležité osamostatnění této kapitoly a věnování tak tomuto tématu dostatečné pozornosti. Dalo by se říci, že územní plánování je odpovědné za udržitelný rozvoj. Než se ale do obsahu tohoto tématu na příkladu obce Jeřmanice vložím, je nutné přiblížit myšlenku, co to ten udržitelný rozvoj území vlastně vůbec je? Využívaných definic je hned několik. Základní definice však zní: *Udržitelný rozvoj je takový rozvoj, který zajistí potřeby současných generací, aniž by bylo ohroženo splnění potřeb generací příštích a aniž by se to dělo na úkor jiných národů* (Brundtlandová, 1987).

Další definice jen tuto problematiku konkretizují a udávají tak širší rozměr pohledu na věc. Příkladem je i využití definice udržitelného rozvoje při stanovení jednoho z mnoha cílů územního plánování ve stavebním zákoně § 18 odst. 1. Stavební zákon říká, že cílem územního plánování je vytvářet předpoklady pro výstavbu a pro udržitelný rozvoj území, spočívající ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území a který uspokojuje potřeby současné generace, aniž by ohrožoval podmínky života generací budoucích. U nás udržitelnému rozvoji věnuje nejvíce pozornosti Prof. Bedřich Moldán, publikující spoustu knih i se zcela odlišnou tematikou. Základní tématickou oblastí udržitelného rozvoje je ale vztah člověka a přírody a právě jím se profesor Moldán zabývá. Vztah, bez jehož uvědomění nikdy udržitelného rozvoje dosáhnout nemůžeme. Cílem udržitelného rozvoje je společně docílit vyváženosti mezi jednotlivými pilíři. Mezi ekologickým, ekonomickým a sociálním pilířem. Územní rozvoj je spjat se změnou využívání území. S takovou změnou území, která vede k jeho ekonomickému zhodnocení a následnému finančnímu příjmu. Ano, ve většině případech

požadavků na změnu funkčního využití území se jedná o pozemky, na kterých je možné provádět stavební činnosti. Požadavků na změnu využití území chodí v poslední době čím dál tím více. Každý chce svůj majetek, své pozemky maximálně využít ve svůj prospěch. Prodejem těchto pozemků, které budou v územním plánu označeny za urbanizovaného území vhodné k využití jako plochy pro bydlení v rodinných domech nebo plochy pro bydlení v bytových domech, si majitelé nebyvale přilepší ke svému příjmu. Vztah člověka a přírody se v těchto případech odsouvá někam do pozadí a převahu získává touha po zisku. Cílem územních plánů je tedy korigovat územní rozvoj a postarat se o zajištění regulovaného a *účelného využití prostorového uspořádání území s cílem dosažení obecně prospěšného souladu veřejných a soukromých zájmů na rozvoji území* (§ 18, odst.2 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu).

V územní plánech se zpravidla jedná o minimalizaci střetů zájmů. Střetů zájmů přírodního prostředí s prostředím lidských aktivit, rekreace a s hospodářským prostředím obce. Jde o zvýšenou péči o ochranu životního prostředí, kulturních a přírodních hodnot.

Udržitelný rozvoj regionu se zpravidla vyhodnocuje z vytvoření SWOT analýzy, která se určuje samostatně k jednotlivým pilířům. Taková to SWOT analýza, charakterizující silné, slabé stránky obce a příležitosti a hrozby hrozící řešenému území, bude vyhodnocena i ve zpracovaném územním plánu. V zásadě ale už teď, si dle mého mínění troufám říci, že rozvoj území obce Jeřmanice je trvale udržitelný. Výhledově nepředpovídám žádné zásadní potíže, které by nějakým způsobem měli další rozvoj obce nějak ovlivnit.

10. Závěr

Téma práce „Geografické podklady pro obecní územní plán Jeřmanice“ jsem si vybrala z mnoha důvodů. Problematiku územního plánování vidím jako oblast, které nikdy věnována dostatečná pozornost nebude. Nebude, a to z jednoho prostého důvodu. Tato tematika je totiž nad míru obsáhlá. Územní plánování je velice komplexní záležitost, řešící pozemky, ochranu památek a přírodních hodnot. Zabývá se otázkami ochrany životního prostředí, potřebami obyvatel, bydlením, pracovními příležitostmi a mnoha dalšími věcmi, jejichž vyjmenování by mohlo být nekonečné. Zkrátka je to aktuální tematicky zaměřená oblast zasahující, ač se to nemusí zdát, do života každého z nás.

Další důvodem, který mě vedl k výběru tohoto tématu byl fakt, že jsem se chtěla věnovat něčemu praktickému. A to mi právě téma o geografických podkladech pro územní plán umožnilo. Mohla jsem si vyzkoušet získávání a zpracovávání informací, s nimiž se v územním plánu počítá, na příkladu konkrétního území obce Jeřmanice, která na nový územní plán stále ještě čeká. Dostala jsem se do kontaktu s místním obyvatelstvem a lidmi, jež v obci rozhodují. Vyslechla jsem si zcela odlišné názory, plné zajímavých myšlenek a nápadů, jak územní rozvoj v obci řešit a korigovat. Na základě těchto a mnoha dalších informací načerpaných z místního prostředí, jsem si utvořila vlastní pohled na věc, který mě utvrzuje v tom, že Jeřmanice jsou právě takovou obcí, kterou mladí lidé vyhledávají a nabízí přesně takové prostředí, jaké se dá od „téměř okrajové části“ Liberce čekat. Výhledově vidím však budoucnost této obce velmi slibně. Jeřmanice mají nakročeno dobrou cestou. Teď nezbývá než věřit, že lidé, kteří budou mít zájem o trvalé bydliště v Jeřmanicích bude dost na to, aby se zaplnily obytné budovy, s jejichž výstavbou se v územním plánu počítá.

V práci jsem se snažila vystihnout všechny cíle, které byly na začátku stanoveny. Jedním z těchto cílů bylo vymezit i pojem územního plánování a nastínit tak problematiku legislativního rámce, ve které jsem se doposud nijak zvlášť dobře neorientovala. Jedná se o velice teoretickou část, se kterou bylo ovšem nutné se seznámit za účelem snazšího pochopení a porozumění souvislostí územního plánování. Kromě jiného jsem získala nenahraditelné zkušenosti v oblasti sociální komunikace. V prvních momentech zpracování tohoto tématu, pro mě nebylo nijak snadné porozumět řeči odborníků v územním plánování znalých.

Zabývám se řadou odlišných tematických oblastí, proto bylo také nezbytné využít poměrně velkého množství odborné literatury, na základě níž jsem dospěla k inspiraci, jak se té které oblasti správně věnovat. Celkově jsem však práci zpracovávala s velkým zájmem o dané téma a snažila se dosáhnout maximálních výsledků. Sžila jsem se s problematikou s jakou se místní lokalita potýká a porozuměla jsem mnoha souvislostem, které se při zpracovávání územního plánu řeší. Po tom všem, co jsem v obci Jeřmanice strávila a potom, co jsem se seznámila s okolnostmi jejího očekávaného rozvoje mi osud této obce rozhodně není lhostejný. Do budoucna hodlám jejich územní rozvoj i nadále sledovat. Jsem plna očekávání stejně tak, jako tamní obyvatelé. Jsem sama zvědavá, jakým směrem se územní rozvoj v obci bude vyvíjet a co všechno z dosavadních návrhů nakonec bude či nebude povoleno. Jsem plna očekávání, kdy bude zahájena výstavba onoho sportovně rekreačního areálu a kdy dojde k položení základního kamene celé výstavby, pro obec tak významné události. Důležitým momentem jednoznačně bude i závěrečné rozhodnutí o výstavbě průmyslového areálu. Vydáním územního rozhodnutí o umístění stavby totiž nebývá zdaleka vždy vyhráno.

11. Bibliografie

11. 1. Tištěné zdroje

DAVID, P., SOUKUP, V. (2008): *Velká turistická encyklopedie : Liberecký kraj*. Praha : Euromedia Group, k.s., 320 s. ISBN 978-80-242-2326-1.

DEMEK, J., et al. (1987): *Zeměpisný lexikon ČSR, Hory a nížiny*. Brno, Academia, 584s.

FORMAN, R.T., GODRON, M. (1993): *Krajinná ekologie*. Praha, Academia Praha, 583 s.

HALASOVÁ, H., ŠILAROVÁ, V. (2007): *Town and country planning in the Czech Republic*. vyd.1. Brno : Ústav územního rozvoje, 35 s.

HYVNAR, V., et al. (2007): *Limity využití území* (2007). vyd.3. Brno : Ústav územního rozvoje. 37 s.

Dostupné z www: <<http://www.uur.cz/default.asp?ID=2591>>.

KARPAŠ, R., et al. (2004): *Kniha o Liberci*. 2. dopl. a rozš.vyd. Liberec : Dialog, 704 s. ISBN 80-867661-13-4. 604-605s.

Kolektiv autorů. (1999): *Venkovské sídlo a krajina v územním plánování : Na pomoc pořizovatelům a zpracovatelům územních plánů obcí a urbanistických studií*. vyd.1. Praha : SÚPUŽ, 165 s. ISBN 80-02-01278-X.

KRAJÍČEK, L., (2009): *Udržitelný rozvoj (nejen) v územním plánování*. Urbanismus a územní plánování 1-2, s. 80-87. Dostupný také z WWW: <http://www.uur.cz/images/publikace/uur/2009/2009-01-02/17_udrzitelny.pdf>.

MAIER, K., (2008): *Územní plánování a udržitelný rozvoj*. vyd.1. Praha : ABF. 100 s. ISBN 978-80-86905-47-1

PLOS, J., (2007): *Nový stavební zákon s komentářem pro praxi*. vyd.1. Praha : Grada. 672 s. ISBN 978-80-247-1586-5.

RUBENSTEIN J. M. (2003): *The Cultural Landscape: An Introduction to Human Geography*. Prentice Hall. ISBN-10: 0071112332

SCHEYBAL, J., V., SCHEYBALOVÁ, J., (1985): *Umění lidových tesařů, kameníků a sochařů v severních Čechách*. vyd.1. Liberec : Severočeské nakladatelství v Ústí nad Labem ve spolupráci s ústavem pro etnografii a folkloristiku ČSAV. 352 s. ISBN 45-010-82.

TUNKA, M., (2002): *Stavební právo*. vyd.1. Praha : ARCH. Obsah územně plánovací dokumentace, s. 191. ISBN 80-86165-34-5. s 54-57.

Dostupné dokumenty obcí:

BERANOVÁ J., (2002): *Návrh územního plánu Jeřmanice –1.změna*. březen 2002, 87s

PLAŠIL, J., et al. (2009): *Územní plán Jeřmanic : Průzkumy a rozbor*. Zhotovení k 1.5.2009. 145 s.

Strategický rozvojový dokument mikroregionu Císařský Kámen - klíčovou oblastí dokumentu je oblast cestovního ruchu a dopravy.

ZAHRADNÍK S., (2007): *Studie Mikroregionu Císařský Kámen - odkanalizování a čištění odpadních vod*, květen 2007.

Další publikace vydané korporacemi:

Nástroje územního plánování. (2007): Ústav územního rozvoje jako přílohu k časopisu Urbanismus a územní rozvoj, vyd.1. Brno číslo 3/2007, 2007. 70 s.

Postavení venkova v Libereckém kraji. (2009): Oddělení regionálních analýz a informačních služeb. vyd.1. Liberec : Český statistický úřad. 128 s. ISBN 511361-09.

Program rozvoje Libereckého kraje 2007-2013 : zkrácená verze. (2007): Odbor regionálního rozvoje a evropských projektů Libereckého kraje. vyd.1. Liberecký kraj : tisk AGE Plus, a.s., 60 s.

Rozvoj venkova v Libereckém kraji v letech 2000 až 2006. (2007): ČSÚ - oddělení regionálních analýz a informačních služeb Liberec. vyd.1. Liberec : ČSÚ. 113 s. ISBN 978-80-250-1631-2.

Strategie rozvoje Libereckého kraje 2006-2020 : zkrácená verze. (2007): Odbor regionálního rozvoje a evropských projektů Krajský úřad Libereckého kraje. vyd.1. Liberecký kraj : AGE Plus, a.s., 137 s

11. 2. Internetové zdroje

GS Web - GIS města Liberec - internet [online]. 2009 [cit. 2010-03-20]. GSweb (ORACLE) - Geovap spol.s.r.o. Dostupné z WWW: <<http://gsweb.liberec.cz/gs/>>.

Hydrologická data Libereckého kraje [online]. [cit. 2010-04-01]. Základní hydrologické údaje o vodních tocích. Dostupné z WWW: <<http://maps.kraj-lbc.cz/mapserv/dpp/dokumenty/hydrologie.htm>>.

Informační servis: *Počty obyvatel o obcích* [online]. 2009 [cit. 2010-04-01]. Ministerstvo vnitra České republiky. Dostupné z <<http://www.mvcr.cz/clanek/statistiky-pocty-obyvatel-v-obcich.aspx>>.

Jeřmanice [online]. 2005-2008 [cit. 2010-04-02]. Regionální informační servis. Dostupné z WWW: <http://www.risy.cz/index.php?pid=231&thledej_obec=Je%F8manice&subHledej=Hledej>.

Obec Dlouhý Most [online]. 2009, 2.04.2009 [cit. 2010-03-10]. Oficiální stránky obce Dlouhý Most. Dostupné z WWW: <<http://www.dlouhy-most.cz/>>.

Obec Jeřmanice [online]. 2008 [cit. 2010-03-010]. Oficiální stránky obce Jeřmanice. Dostupné z WWW: <<http://www.jermanice.cz/>>.

Obec Rádlo [online]. 2006, 31.03.2010 [cit. 2010-03-10]. Oficiální stránky obce Rádlo. Dostupné z WWW: <<http://www.radlo.cz/>>.

Obec Šimonovice [online]. 2006, 31.03.2010 [cit. 2010-03-10]. Oficiální stránky obce Šimonovice. Dostupné z WWW: <<http://www.simonovice.cz/>>.

Politika územního rozvoje. Vyd.1. Brno : Ústav územního rozvoje, 2009. 90 s. Dostupné z WWW: <<http://www.uur.cz/images/publikace/metodickeprirucky/plnezneni/pur-cr-2008-2009/pur-cr-2008-cz.pdf>>. ISBN 978-80-87318-04-1.

Principy a pravidla územního plánování [online]. 2001-2005, 28. 6. 2006 [cit. 2010-04-02]. Ústav územního rozvoje. Dostupné z WWW: <<http://www.uur.cz/default.asp?ID=2571>>.

Územní plány obcí [online]. 2009 [cit. 2010-04-05]. Statutární město Liberec - Obe Jeřmanice. Dostupné z WWW:
<<http://www.liberec.cz/wps/portal/statutarni-mesto-liberec/prakticke-informace/uzemni-planovani/uzemni-plany-obci/jermanice>>.

Veřejná databáze [online]. 2009 [cit. 2010-04-02]. Český statistický úřad. Dostupné z WWW:
<http://vdb.czso.cz/vdbvo/maklist.jsp?kapitola_id=18&expand=1&>.

Mapové servery:

Mapový server [online]. 2009 [cit. 2010-04-08]. Ústav pro hospodářskou úpravu lesů. Dostupné z WWW:
<http://geoportal2.uhul.cz/mapserv/php/mapserv3.php?project=oprl_2009&>.

Mapový server [online]. 2008 [cit. 2010-04-08]. Česká geologická služba . Dostupné z WWW:
<http://mapmaker.geofond.cz/mapmaker/geofond/titul.php?PHPSESSID=01b0f11boq134s3fq0a8javid1&user_rect=>>.

Mapové služby [online]. 2003 [cit. 2010-04-08]. Portál veřejné správy České republiky. Dostupné z WWW:
<http://geoportal.cenia.cz/mapsphere/MapWin.aspx?M_Site=cenia&M_Lang=cs>.

Mapy životního prostředí : Liberecký kraj [online]. 2008 [cit. 2010-04-08]. Mapy LK. Dostupné z WWW: <<http://maps.kraj-lbc.cz/mapserv/php/maps.php>>.

12. Přílohy

Mapy vložené v textu:

Administrativní členění a lokalizace obce Jeřmanice – strana 17

Geologické a geomorfologické členění obce Jeřmanice – strana 23

Klimatické a hydrologické podmínky v obci - strana 26

Ochrana přírody a krajiny – strana 28

Typologie krajiny a půd – strana 32

Grafy a tabulky vložené v textu:

Bilance typů pozemků v obci – strana 29

Počet obyvatel v obci – strana 35

Vývoj počtu obyvatel v obci – strana 36

Vývoj počtu natality a mortality v obci – strana 37

Vývoj počtu přistěhovalých a vystěhovalých v obci – strana 37

Přílohy:

Příloha č.1: Tabulka pohybu obyvatel v obci – Veřejná databáze ČSÚ

Vývoj počtu obyvatel obce Jeřmanice v letech (1993-2010)									
Rok	Stav 1.1.	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přirozený přírůstek	Přírůstek migrační	Přírůstek celkový	Stav 31.12.
1993	303	4	2	21	9	2	12	14	317
1994	317	4	4	17	4	-	13	13	330
1995	330	2	8	19	11	-6	8	2	332
1996	332	5	3	12	6	2	6	8	340
1997	340	4	6	9	8	-2	1	-1	339
1998	339	2	2	17	6	-	11	11	350
1999	350	1	2	10	19	-1	-9	-10	340
2000	340	3	5	16	7	-2	9	7	347
2001	305	3	2	16	5	1	11	12	317
2002	317	1	4	14	5	-3	9	6	323
2003	323	7	5	31	10	2	21	23	346
2004	346	3	2	33	5	1	28	29	375
2005	375	3	6	25	2	-3	23	20	395
2006	395	2	2	16	12	-	4	4	399
2007	399	3	3	35	8	-	27	27	426
2008	426	5	2	32	13	3	19	22	448
Data dostupná z veřejné databáze ČSÚ									
2008	414	6	2	33	14	4	19	23	437
2009	436	5	7	14	11	-2	3	1	437
2010	439	0	0	6	0	0	6	6	445
Data získaná z evidence obyvatel obce v porovnání s ČSÚ									

Příloha č.2: Geomorfologické členění obce Jeřmanice

systém	subsystém	provincie	subprovincie	oblast	celek	podcelek	okrsek
H E R C Y N S K Ý	H e r c y n s k á p o h o ř í	I Č e s k á v y s o č i n a	I4 K r k o n o š s k o j e s e n i c k á	I4A Krkonošská oblast			
					I4A-1 Šluknovská pahorkatina		
					I4A-2 Lužické hory		
					I4A-3 Ještědsko- kozákovský hřbet	IVA-3A Ještědský hřbet	IVA-3A-a Kryštofovy hřbety
							IVA-3A-b Hlubocký hřbet
							IVA-3A-c Kopaninský hřbet
						IVA-3B Kozákovský hřbet	
					I4A-4 Žitavská pánev		
					I4A-5 Frýdlantská pahorkatina		
					I4A-6 Jizerské hory	IVA-6A Smrčská hornatina	
						IVA-6B Jizerská hornatina	IVA-6B-a Smědavská hornatina
							IVA-6B-b Soušská hornatina
							IVA-6B-c Tanvaldská vrchovina
							IVA-6B-d Oldřichovská vrchovina
							IVA-6B-e Černostudnický hřbet
							IVA-6B-f Maršovická vrchovina
							IVA-6B-g Albrechtická vrchovina
				I4B Orlická oblast			
				I4C Jesenická oblast	I4A-7 Krkonoše		
					I4A-8 Krkonošské podhůří	IVA-8A Železnobrodská vrchovina	IVA-8A-a Bozkovská vrchovina
				I4D Krkonošsko-jesenické podhůří			IVA-8A-b Rychnovská kotlina
							IVA-8A-c Vysocká hornatina
						IVA-8B Podkrkonošská pahorkatina	

Zájmové území obce Jeřmanice z geomorfologického hlediska náleží do těchto vyšších geomorfologických jednotek ČR. (DEMEK et al. 1987):

Příloha č. 2: Podrobné geomorfologické členění

